

ÍKAROS

REVISTA
D'HUMANITATS

INSTITUT ICÀRIA
CURS 2025-2026

FILOSOFIA

ÈTICA

POLÍTICA

PSICOLOGIA

LITERATURA CATALANA

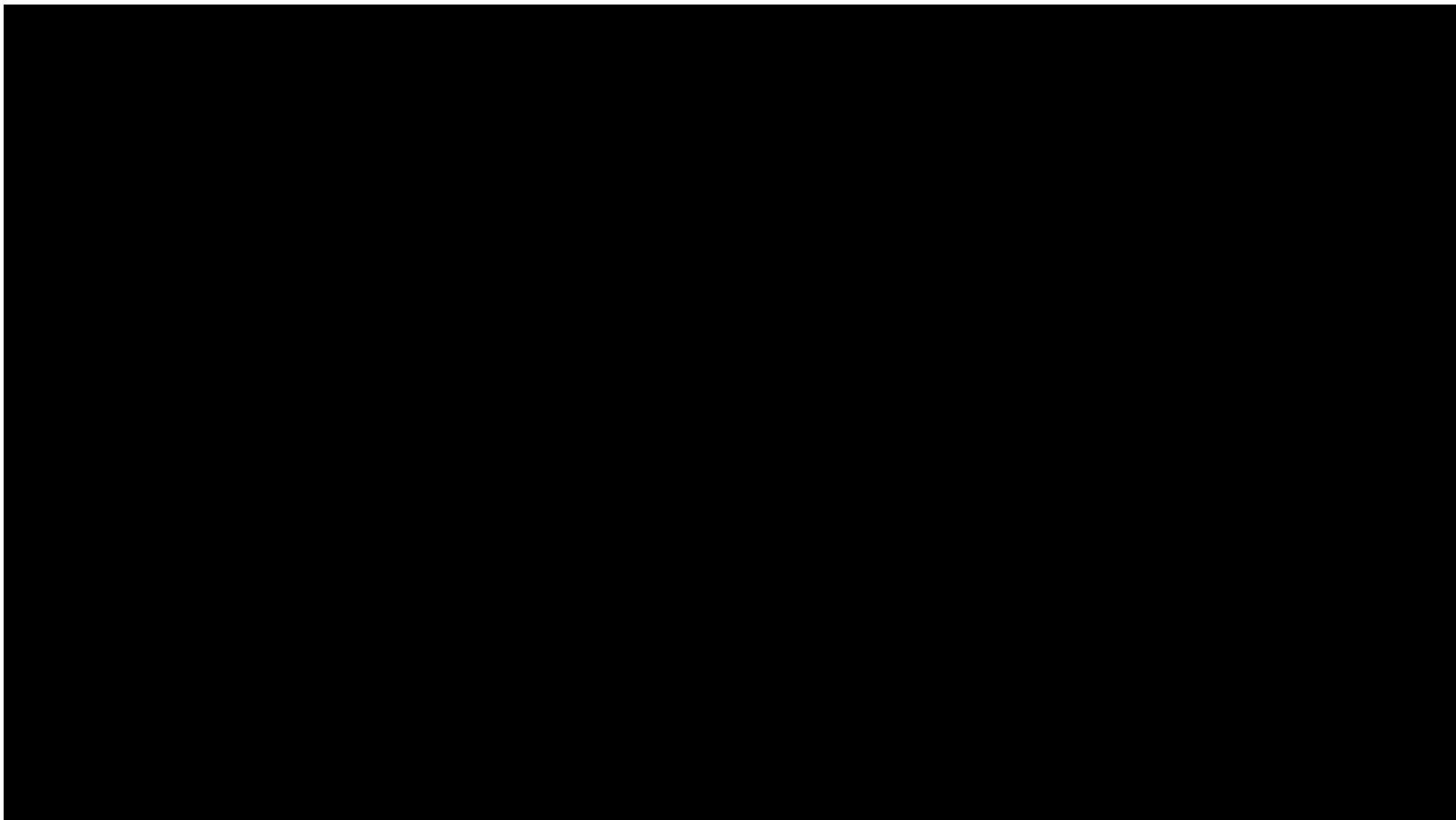
LITERATURA CASTELLANA

HISTÒRIA

CULTURA CLÀSSICA

I molt més...

Editorial

«La joventut d'avui estima el luxe. És mal educada, menysprea l'autoritat, no respecta la gent gran i xerra quan hauria de treballar.

Els joves ja no s'aixequen quan entra una persona gran a l'habitació. Contradiuen els seus pares, presumeixen en societat, devoren les postres a taula, s'asseuen de qualsevol manera i tiranitzen els seus mestres.»

I, tot i que a ningú no li sorprendria sentir aquestes paraules referides a la joventut actual, aquesta cita s'atribueix a Sòcrates. És a dir, fa més de 2.500 anys que es formulen crítiques semblants i, aparentment, continuem igual. La joventut d'avui no és pas la pitjor: és una etiqueta que, generació rere generació, mai no ha canviat de propietari.

Aquesta revista neix amb un doble objectiu. D'una banda, qüestionar i desmuntar aquests tòpics sobre els joves que, des de l'antiguitat, continuen presents en la nostra societat. De l'altra, donar visibilitat a alguns dels treballs realitzats per l'alumnat a les matèries de Filosofia, Llengües i Ciències Socials. Aquí en teniu una mostra. Esperem que us acompanyi en les lectures d'estiu, que us resulti interessant i, sobretot, que us animi a pensar, reflexionar i escriure. Bona lectura!

Miguel Extraña i Eva Pérez

ÍNDEX

5 DILEMES MORALS

18 DISSERTACIONS

- 19 La bogeria en el Quixot
- 24 Temes polítics d'actualitat
- 31 Questions de Història de la Filosofia

41 JOCS FLORALS

- 42 Premi Català 1r Batxillerat
- 43 Premi Castellà 3r ESO
- 45 Premi Llatí 1r Batxillerat

46 RESSENYES

- 47 Literatura Castellana
- 51 Cinema i Psicologia
- 53 Filosofia Política

58 PROJECTE

68 ENTREVISTA

Dilemes morals

El terme dilema prové del grec *dílēmma* i evoca la imatge clàssica dels dos corns, símbol d'una situació compromesa de la qual és difícil escapar sense assumir algun tipus de perjudici. Aquesta metàfora reflecteix amb precisió la naturalesa del dilema moral: qualsevol decisió comporta conseqüències problemàtiques i exigeix establir una jerarquia entre valors que entren en conflicte.

A continuació, podreu llegir una selecció dels dilemes morals més destacats elaborats per l'alumnat de 1r de Batxillerat, així com els dos treballs guanyadors de l'Olimpíada de Filosofia, dedicada enguany a la temàtica Don Quixot: la bogeria a l'actualitat. Tots ells conviden a reflexionar sobre qüestions ètiques, socials i humanes que continuen interpel·lant-nos avui.

EL CAS DE CAROLE RACKETE

Albert Angelet i Teo Arigas 1r Batx A

El 12 de juny de 2019, el vaixell Sea-Watch 3, capitanejat per Carola Rackete, va rescatar 53 migrants al Mediterrani davant la costa de Líbia. Després del rescat, Rackete va rebutjar l'opció d'atracar a Trípoli, ja que tant la Unió Europea com diverses organitzacions humanitàries consideraven Líbia un lloc insegur per als migrants. Seguint el dret marítim internacional, es va dirigir cap a l'illa de Lampedusa, considerada el port segur més proper.

El 14 de juny, però, el govern italià va prohibir l'entrada als seus ports dels vaixells de rescat de migrants. El ministre de l'Interior italià d'aquell moment, Matteo Salvini, es va negar a autoritzar el desembarcament fins que altres països europeus acceptessin acollir les persones rescatades. Només deu persones —entre elles infants, dones embarassades i persones malaltes— van poder baixar del vaixell.

Després de més de dues setmanes d'espera al mar, països com Finlàndia, França, Alemanya, Luxemburg i Portugal van acceptar repartir-se l'acollida dels migrants. Tot i això, el 29 de juny, i encara sense autorització oficial, Rackete va decidir entrar al port de Lampedusa. Va justificar la seva decisió afirmant que la situació a bord era insostenible: els passatgers estaven exhausts i començaven a faltar aliments i recursos bàsics. Després de desembarcar, les autoritats italianes la van arrestar.

Aquest cas planteja un conflicte entre el compliment de la llei i el deure humanitari d'ajudar persones en perill. Si et trobessis en la mateixa situació que Carola Rackete, què faries? Prioritzaries obeir les autoritats o protegir la vida i la dignitat de les persones rescatades? Per què?

Per saber-ne més:

[El País – notícia sobre el cas](#)

El juny de 2019, la capitana Carola Rackete, al capdavant del vaixell Sea-Watch 3, va rescatar 53 migrants al Mediterrani, prop de les costes de Líbia. El govern italià els va prohibir de forma expressa entrar als seus ports, cosa que va deixar el vaixell bloquejat a mar obert durant setmanes. La situació a bord es va tornar insostenible: no quedaven gairebé aliments ni recursos bàsics, i el desgast psicològic de la tripulació i dels passatgers era extrem. Davant d'aquesta emergència, Rackete va prendre una decisió dràstica. El 29 de juny va decidir saltar-se la llei i atracar pel seu compte al port de Lampedusa per desembarcar la gent i posar-la fora de perill, un fet que va acabar amb la seva detenció immediata.

Aquest escenari ens planteja dues opcions molt clares. Per un costat, l'Opció A, que consistia a obeir les ordres, quedar-se fora del port i esperar una sortida diplomàtica internacional, respectant així la legalitat. Per l'altre, l'Opció B, que implicava desobeir la prohibició d'Itàlia i entrar al port per garantir la salut i la seguretat de les persones.

Per analitzar aquest conflicte podem recórrer a dues de les grans teories de la història de la filosofia. A favor de l'Opció A hi trobem l'ètica kantiana d'Immanuel Kant, que defensa que les lleis i l'ordre institucional s'han de respectar de manera universal per pur deure. Des d'aquest punt de vista, l'estabilitat d'un sistema legal depèn precisament del fet que ningú se salti les normes segons el que li dicti la seva pròpia moral. A més, a nivell pràctic, esperar un consens europeu hauria garantit una solució coordinada i més sostenible a llarg termini per reubicar aquestes persones de forma legal.

La tragèdia de la tanca de Melilla

Maya Muñoz 1r Batx B

El text del paràgraf

El 24 de juny de 2022, entre 500 i 2.000 persones migrants van intentar travessar de manera massiva la tanca fronterera de Melilla per entrar a territori espanyol des del Marroc. La majoria provenien de països com Sudan, Sudan del Sud i el Txad, i fugien de conflictes armats, persecucions i situacions d'extrema pobresa als seus llocs d'origen.

L'intent d'entrada es va produir a primera hora del matí i va acabar en una tragèdia humanitària. Segons les dades oficials del govern marroquí, almenys 23 migrants i 2 agents de seguretat van morir, mentre que desenes de persones més van resultar ferides. No obstant això, diverses ONG i alguns mitjans de comunicació van elevar la xifra de víctimes mortals fins a una quarantena i van denunciar un ús desproporcionat de la força per part de les autoritats policials.

Les imatges i vídeos que es van difondre posteriorment mostraven persones ferides, inconscients o mortes amuntegades al terra sota custòdia policial. Aquestes escenes van generar una gran commoció internacional i van provocar crítiques d'organismes de defensa dels drets humans. També es va denunciar que alguns agents marroquins haurien entrat en territori espanyol per detenir i retornar migrants que ja havien aconseguit travessar la frontera, fet que podria vulnerar la legislació internacional sobre drets humans i asil.

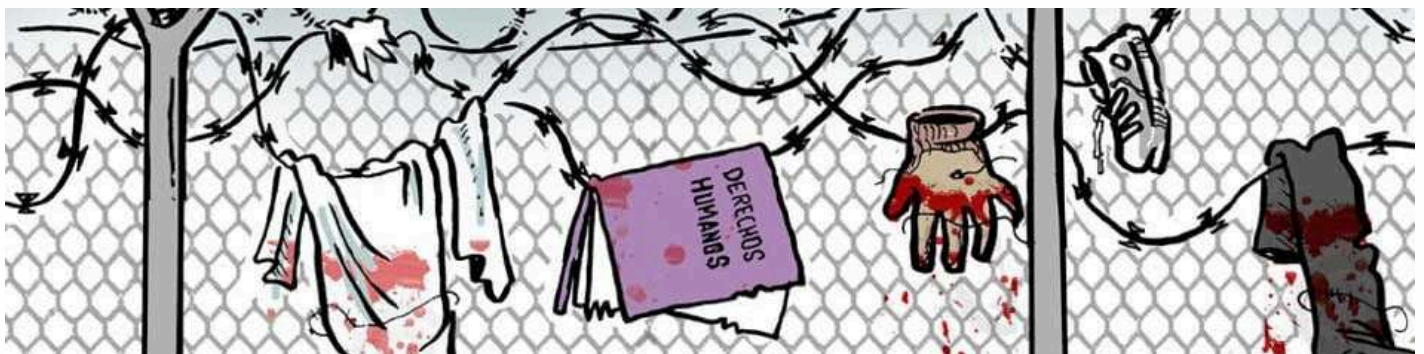
El portaveu de les Nacions Unides, Stéphane Dujarric, va afirmar que tant el Marroc com Espanya haurien fet un ús "excessiu" de la força i va reclamar una investigació sobre els fets.

Ara imagina que ets un policia destinat aquell dia a la frontera. Reps ordres dels teus superiors per tancar el pas amb una barrera humana, tot i saber que això podria provocar una allau de persones i causar morts per asfíxia o aixafament. Els comandaments que donen les ordres no es troben al lloc dels fets i no poden veure directament la gravetat de la situació. Aquest dilema planteja un conflicte entre l'obediència a l'autoritat i la responsabilitat moral de protegir la vida humana.

Tu què faries? Obeiries les ordres dels teus superiors encara que això pogués provocar una tragèdia, o desobeiries prioritzant els drets humans i la seguretat de les persones migrants? Per què?

Per saber-ne més:

[El País – reconstrucció dels fets de Melilla](#)

Els fets que van passar el 24 de juny de 2022 a la tanca de Melilla mostren una de les realitats més dures i fosques de com es gestiona la immigració avui en dia. En aquella situació, la desesperació de centenars de persones que fugien de guerres i de la pobresa més extrema va xocar directament amb la rigidesa de les fronteres. El dilema moral ens posa a la pell d'un agent de policia que és allà mateix, a la tanca, i que rep una ordre directa dels seus superiors: tancar el pas fent una barrera humana, tot i saber perfectament que fer aquest «tap» provocarà que la gent s'acumuli, es faci mútuament una gran pressió i que molts morin asfíxiats o aixafats.

El conflicte principal d'aquesta situació és el xoc total entre el deure d'obeir els superiors (l'autoritat de l'Estat, que, a sobre, dona ordres des d'un despatx còmode sense veure la realitat del carrer) i la responsabilitat moral i legal de protegir la vida de les persones. És una decisió molt difícil perquè et jugues la feina i el futur per salvar un grup de persones que estan totalment indefenses.

Davant d'un panorama tan greu, un policia a peu de tanca té diverses opcions reals. La primera seria obeir l'ordre sense pensar-s'ho, mantenint el mur policial costi el que costi. Els arguments a favor d'aquesta opció es basen sobretot en les conseqüències professionals, com ara evitar que et facin un

expedient, que et facin fora o fins i tot anar a la presó per insubordinació. També es podria justificar dient que un cos policial es basa en la disciplina i que s'ha de mantenir l'ordre a les fronteres.

Una segona opció seria desobeir l'ordre i obrir el cordó policial per deixar espai perquè la gent pugui respirar i no morir esclafada. Aquesta opció es justifica per les conseqüències humanitàries evidents —estàs salvant vides en directe— i pel principi dels drets humans, que diu clarament que el dret a la vida va abans que qualsevol llei o norma de control de fronteres.

Finalment, hi hauria una opció més de caràcter tàctic, que seria desobeir l'ordre de fer un tap bloquejant la tanca i, en comptes d'això, fer un pas enrere coordinat per utilitzar la força només per canalitzar la multitud de manera segura, evitant l'aixafament i informant els caps quan la situació ja estigui controlada.

Després d'analitzar totes les opcions, i si jo em trobés en aquesta situació tan límit, tinc claríssim que desobeiria l'ordre dels meus superiors. Prioritzo completament els drets humans i la seguretat de les persones migrants abans que qualsevol ordre o cadena de comandament. No podria viure amb la consciència d'haver estat el motiu pel qual algú mor asfixiat. Quedar-me allà plantada fent una barrera humana, sabent que això provocarà que nois de la meva edat o més petits morin aixafats contra els barrots, em convertiria en còmplice d'una autèntica bogeria.

D'una banda, jo entenc perfectament la part lògica de la situació: si es deixés passar tothom sempre i sense cap mena de control, no tindria cap sentit tenir una tanca ni una frontera. Una muralla existeix per regular l'entrada, i aquesta és la teoria de l'Estat. Però, d'altra banda, s'ha de mirar la realitat humana, i és que no és gens just que aquesta gent, que ve literalment per pura supervivència, hagi de pagar amb la seva vida. Una cosa és controlar qui entra i una altra de molt diferent és veure'ls morir asfixiats als teus peus.

A més, hem de pensar en tot el que aquestes persones han hagut de passar per arribar fins aquí: han creuat deserts, han patit extorsions, gana i violència durant mesos o anys, i l'únic que busquen és una vida millor, una mica de pau i un futur digne que als seus països els han robat. No són enemics atacant un castell, sinó persones desesperades

demanant auxili. L'excusa de «jo només complia ordres» no serveix de res; la història ens ha ensenyat que fer cas cegament a ordres inhumanes és el refugi dels covards. Prefereixo mil vegades anar a judici, que em facin fora del cos o assumir les conseqüències que siguin, abans que mirar-me al mirall cada matí sabent que vaig deixar morir gent així per por de perdre el meu sou.

Com ja he comentat abans quan parlava dels valors, les fronteres, al cap i a la fi, són línies pintades en un mapa per la política, però la pell, el dolor i el dret a viure d'algú són coses completament reals. Jo soc persona abans que policia. Una placa i un uniforme només tenen sentit si serveixen per protegir la gent; si s'utilitzen per asfixiar persones que han patit tant i que només busquen sobreviure, perden tot el valor. Si els caps estan en un despatx amb aire condicionat mirant pantalles com si fos un videojoc, no tenen cap autoritat moral per demanar-me que em converteixi en un mur humà que provoqui morts.

Per tot això, vull rebatre totalment els arguments dels qui diuen que s'ha d'obeir sempre per no trencar l'Estat de dret o per protegir la seguretat del país. El veritable fracàs d'un país democràtic comença quan es permet que la gent mori a les nostres fronteres de manera freda i com si res. No hi ha cap «seguretat nacional» que valgui si està tacada de sang innocent. L'ordre de tancar el pas fent un tap humà en aquestes condicions no és una estratègia policial normal, sinó una negligència criminal.

En conclusió, la meva decisió seria fer un pas enrere, trencar la barrera humana de contenció i utilitzar les meves mans i les dels meus companys no per colpejar ni bloquejar ningú, sinó per treure la gent de l'allau, ajudar-la a respirar i salvar-li la vida. Assumeixo el que em vingui a nivell legal o laboral. Les lleis es poden canviar o recórrer, i una feina es pot tornar a trobar, de la mateixa manera que aquests migrants buscaven tornar a començar de zero, però una vida humana esclafada per culpa de la por i de la indiferència no es podrà recuperar mai més.

La Cavallera d'instagram

Carla Muñoz 1r Batx B

La Júlia, una adolescent de 16 anys apassionada per la literatura, crea un compte d'Instagram anomenat Instagram sota el nom de “@CavalleraErrant”, inspirat en el personatge de Don Quixot. A les xarxes, es presenta com una jove heroïna moderna que lluita contra les injustícies del món: denuncia problemes mediambientals, defensa la igualtat social i anima altres joves a actuar amb valentia i compromís.

Amb el temps, el compte es fa molt popular. Les seves publicacions mostren accions espectaculars: rescats d'animals abandonats, enfrontaments amb polítics corruptes o iniciatives solidàries aparentment extraordinàries. Milers de persones la segueixen i admiren. Algunes marques li ofereixen col·laboracions, rep invitacions a entrevistes i fins i tot és reconeguda públicament pel seu “activisme”.

Però hi ha un problema: gairebé tot és inventat. Les fotografies estan preparades, moltes històries són falses i el personatge de la “Cavallera” és, en realitat, una ficció creada per la Júlia. Tot i això, el seu impacte és real: centenars de joves s'han inspirat en el seu missatge i han començat a participar en activitats solidàries i mediambientals.

Un dia, una periodista descobreix tota la veritat i té proves que demostren que la història és falsa.

Ara imagina que tu ets aquesta periodista.

- Publicaries la notícia i revelaries l'engany, encara que això pogués destruir un moviment que està motivant moltes persones?
- O preferiries mantenir el secret perquè, malgrat la mentida, el resultat social és positiu?

Aquest dilema planteja un conflicte entre la veritat i les conseqüències positives d'una mentida.

És moral enganyar si això provoca un bé col·lectiu? Què és més important: la sinceritat i la transparència, o els efectes beneficiosos que pot generar una ficció?

Aquest dilema planteja un conflicte entre la veritat i la mentida. La Júlia crea un personatge fals a Instagram que aparentment lluita contra les injustícies socials i mediambientals. Tot i que les seves accions són inventades, aconsegueix inspirar molts joves i provocar un impacte social positiu. Quan una periodista descobreix l'engany, apareix el dilema: què seria millor, exposar la Júlia i arriscar-se que el moviment perdi força o continuar enganyant la gent per mantenir les aparences i protegir un moviment amb molt bons resultats?

A més d'aquestes dues opcions principals, també es podrien plantejar alternatives intermèdies. Per exemple, que la mateixa Júlia reconegués públicament l'engany, demanés disculpes i transformés el moviment en una iniciativa real i transparent. Aquesta alternativa intenta combinar els aspectes positius del moviment amb la necessitat d'honestedat, i no faria falta que un tercer exposés ningú, sinó que la Júlia explicaria les seves raons per haver mentit.

Aquest problema es pot analitzar des de dos punts de vista molt diferents: les ètiques teleològiques i les deontològiques.

Per una banda, des d'un punt de vista més teleològic es podria defensar que mantenir el secret és correcte perquè, malgrat la mentida, el resultat final és positiu: moltes persones s'han implicat en causes solidàries, mediambientals i socials gràcies al missatge de la Júlia. Les ètiques teleològiques consideren que una acció és bona o dolenta segons les seves conseqüències. Per exemple, Bentham diria que aquesta seria la millor opció, ja que protegeix una societat que pot respondre de manera negativa a la veritat. Segons aquesta teoria, l'acció moral és aquella que produeix «la màxima felicitat per al màxim nombre de persones». Per tant, seria un argument que es basa en els valors de la utilitat social, el benestar col·lectiu i l'eficàcia dels resultats. Tanmateix, un altre representant de l'utilitarisme, John Stuart Mill, va dir una vegada: «És millor ser un

Sòcrates insatisfet que un neci satisfet», fent referència al fet que, a vegades, tot i que els resultats puguin ser positius, l'honestedat ha de ser un principi moral bàsic i que viure en un engany és igual o pitjor que viure una dura realitat.

També hem de tenir en compte que revelar la veritat provoca decepció, desconfiança i fins i tot la desaparició d'un moviment social positiu. Segons els filòsofs epicuris, s'hauria de mantenir la mentida per no causar malestar a aquelles persones que se sentien inspirades per la Júlia, evitar aquest sofriment i mantenir la ficció. L'objectiu seria la recerca del plaer i la minimització del dolor. Tot i això, aquesta opció també té arguments en contra. Encara que les conseqüències siguin bones, continuar amb la mentida pot provocar una gran desconfiança social si algun dia es descobreix tota la veritat. A més, manipular les persones perquè actuïn d'una determinada manera implica no respectar completament la seva llibertat. Aquests arguments es basen en els valors de la sinceritat, la llibertat individual i la confiança.

En canvi, si ho mirem des d'un punt de vista més deontològic, diríem que el que importa és el deure i el respecte a les normes morals, independentment de les conseqüències, ja que mai podem estar segurs de quines seran aquestes. En aquesta teoria, sabem que mentir mai és moral perquè no es pot convertir en una norma universal, tot i que és fàcil trobar alguna excusa per compensar el fet d'estar mentint amb el possible resultat. Però és quan tenim aquest dilema moral que hem de pensar que, si tothom enganyés per aconseguir objectius positius, la confiança entre les persones desapareixeria. Per exemple, Kant defensa que les persones han de ser tractades com un fi en si mateixes i no com un mitjà. En aquest cas, els seguidors de la Júlia han estat manipulats perquè creien en una història falsa. Per tant, des d'una ètica kantiana, la periodista hauria de publicar la veritat encara que això tingui conseqüències negatives. Aquesta postura es basa en els valors de l'honestedat, el respecte i la dignitat humana, ignorant els resultats i basant-se només en el que es considera moralment correcte.

També es podria relacionar amb l'ètica dialògica d'Habermas, que defensa que les decisions morals han de basar-se en la sinceritat, el diàleg i la transparència. Si la societat es construeix sobre mentides, no hi pot haver una comunicació autèntica ni una confiança real entre les persones. No podríem confiar en les normes ni en les lleis, ja que no sabem si aquestes s'han fet amb una inclinació personal o amb manipulacions amagades. Els valors centrals serien la transparència, la confiança i la participació democràtica. Tanmateix, aquesta opció també té

inconvenients. Revelar la veritat podria destruir un moviment que ajudava moltes persones i provocar que la gent deixés de confiar en causes socials importants. A curt termini, això podria generar desmotivació i passivitat. Això ens tornaria a connectar amb els valors més importants per als autors teleològics: la utilitat social i el bé comú.

Pel que fa a les opcions alternatives, que la Júlia reconegui ella mateixa l'engany podria ser una solució equilibrada. Aquesta opció manté els valors de la sinceritat i la responsabilitat, però també intenta conservar els aspectes positius del moviment. A més, demostraria valentia moral i podria convertir-se en un exemple d'autocrítica i aprenentatge. El problema és que igualment podria provocar decepció i la pèrdua de seguidors, però, com ja he esmentat, no podem conèixer la reacció del públic.

Personalment, crec que la millor opció és revelar la veritat, però intentant mantenir viu el moviment social de manera honesta. Encara que la Júlia hagi aconseguit efectes positius, el moviment està construït sobre un engany i això acaba debilitant la confiança entre les persones en el cas que, per raons externes, la veritat surti a la llum. La sinceritat i la transparència són valors fonamentals en una societat, especialment a les xarxes socials, on és fàcil manipular la informació. A més, les persones poden continuar defensant causes justes sense necessitat de tenir un ídol o de creure en cap entitat important i, si aquest no és el cas, potser ens hauríem de replantejar si som prou crítics amb la societat per nosaltres mateixos o si només ens estem deixant guiar per l'opinió general. Si realment fos tan important que la veritat no se sabés, voldria dir que la intenció de gran part del públic de donar suport a aquelles causes venia d'un interès performatiu, i no d'un valor propi. Jo crec que aquelles persones que realment es preocupen per l'objectiu del moviment no canviaran la seva opinió sobre quins són els seus valors i la seva lluita. Per tant, segons la meua opinió, l'opció més adequada seria una combinació entre la postura deontològica i l'alternativa que la Júlia reconegui públicament l'engany i reconstrueixi el moviment de forma real i transparent.

En conclusió, aquest dilema mostra el conflicte entre les conseqüències i el deure moral. Les ètiques teleològiques justificarien l'engany pels seus beneficis socials, mentre que les deontològiques defensarien la necessitat de dir la veritat per respecte als principis morals. El cas de la «Cavallera d'Instagram» ens fa reflexionar sobre els límits de la mentida i sobre què és més important: els bons resultats o actuar sempre amb honestedat.

El sopar de Nadal

Sherab Odsel Nepali i Álvaro Nicolau Moreno 1rBatx C

Ha arribat Nadal i, com cada any, el 25 de desembre tota la família es reuneix a casa dels avis per celebrar el tradicional sopar nadalenc. La taula és plena de menjar, l'ambient sembla agradable i tothom espera passar una bona estona junts. Però hi ha un problema que es repeteix cada any: el teu cosí acostuma a fer comentaris ofensius i plens de prejudicis sobre immigrants, persones homosexuals, persones trans o les dones.

L'any passat la situació ja va acabar malament. Després de sentir diversos comentaris masclistes i humiliants dirigits a algunes dones de la família, vas acabar esclatant i vas discutir davant de tothom. Per això, aquest any, abans de començar el sopar, els teus pares t'han demanat que intentis ignorar-lo. Segons ells, no val la pena entrar en provocacions i el millor és mantenir la calma perquè la vetllada transcorri en pau.

Tot sembla anar bé fins que, just abans de començar a sopar, apareix a la televisió un anunci d'una campanya humanitària d'Oxfam Intermón. El teu cosí aprofita el moment per començar a fer comentaris xenòfobs sobre immigració i repetir estereotips ofensius. A mesura que l'escoltes, notes com et creix la ràbia i la incomoditat. Sents que callar et fa còmplice dels seus comentaris, però també saps que respondre podria provocar una discussió i espatllar el sopar familiar.

Aquest dilema planteja un conflicte entre defensar els teus valors i mantenir l'harmonia familiar.

Tu què faries? Contestaries els comentaris del teu cosí encara que això provoqués tensió durant el sopar de Nadal, o preferiries callar per evitar conflictes i mantenir la pau familiar? Per què?

Ens trobem davant d'un conflicte moral en el qual hem de triar entre dues opcions complicades. La situació ens obliga a decidir si reaccionem davant dels comentaris xenòfobs, masclistes i homòfobs del nostre cosí durant el sopar de Nadal, o si, per contra, optem per callar tal com ens han demanat els nostres pares per protegir la tranquil·litat familiar.

La decisió és molt difícil perquè qualsevol de les dues opcions implica un cost, o bé moral o bé social. O bé traiem els nostres principis ideològics o bé anem contra la tranquil·litat de la nostra família per defensar la dignitat humana.

Per tant, sabem que tenim dues opcions principals: la primera opció es basaria a respondre immediatament als comentaris del cosí, rebutant tots els seus comentaris xenòfobs davant de tots els familiars, mentre que la segona opció es basaria a ignorar els comentaris i callar durant tot el sopar. Podríem, però, proposar una sèrie d'alternatives a aquestes dues opcions, com ara parlar en privat amb el cosí abans de començar el sopar per demanar-li de manera assertiva que s'abstingui de fer comentaris ofensius o polítics durant l'àpat.

La primera opció, la de la confrontació, es basa en primer lloc en el respecte a la dignitat humana, reconeguda en la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, que estableix en el seu primer article que tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets. Per tant, els comentaris xenòfobs, masclistes i homòfobs del cosí van directament en contra d'aquest principi, que és un consens social al qual ha arribat la comunitat internacional. Callar davant d'aquests comentaris implica tolerar-los, legitimar-los i acceptar-los, cosa que converteix el silenci en una forma de complicitat. De vegades, no posicionar-se en alguns temes és, en realitat, posicionar-s'hi.

En segon lloc, cal considerar, a més, que entre les persones presents pot haver-hi algú que es vegi directament afectat pels comentaris misògins, com una dona o una persona homosexual, però que no se senti capaç d'enfrontar-se al cosí. En aquest cas, el silenci reforça la seva invisibilitat. Però no només parlem de persones presents al sopar: la majoria dels afectats dels col·lectius ofesos no hi són presents per defensar-se. Confrontar el cosí és donar veu a aquells que no hi són en aquell moment.

D'altra banda, si hi ha infants o adolescents presents al sopar, no dir res és encara més greu: els més petits de la família interioritzen i accepten tots aquests comportaments que veuen repetir-se sense que ningú no els qüestionari. Si no responem, estariem fomentant que aquests models de conducta segueixin existint i es perpetuïn en la següent generació.

Actuar també és una forma d'evitar que aquests comportaments es repeteixin els anys següents. Si no hi ha resposta, el cosí pot interpretar el silenci com una aprovació i els comentaris poden tornar-se cada vegada més agressius i freqüents.

Si analitzem el silenci des d'una perspectiva més personal, suprimir les pròpies conviccions de manera repetida té un cost psicològic per a la persona que ho fa, que acaba sentint-se impotent i frustrada.

Per últim, hem d'acceptar que, en realitat, el conflicte ja hi és. És un conflicte ocult, però hi és. El que realment es demana quan els pares ens diuen que no responguem no és evitar el conflicte, sinó evitar que el conflicte sigui visible. Per tant, l'autèntica pregunta del dilema no és conflicte o no conflicte, sinó conflicte ocult o conflicte honest, i un conflicte honest té més possibilitats de canviar les coses.

La segona opció, la del silenci, es basa en el principi de prudència i en el respecte a la voluntat dels pares, que han demanat que s'eviti la confrontació. Ignorar aquesta petició pot danyar la relació amb els pares i suposa no tenir en compte el criteri de les persones que han après al llarg dels anys quina és la millor forma de relacionar-nos amb els familiars. Respectar la seva decisió és respectar els nostres pares com a persones.

D'una banda, sabem que una discussió intensa afecta tothom que hi és present, incloses persones que no han fet res malament i que mereixen gaudir de la celebració. La tensió generada pot molestar membres de la família que simplement desitgen passar una bona estona. Protegir el benestar dels nostres familiars és un valor moral que no pot ser ignorat.

D'altra banda, una altra confrontació podria danyar la relació amb el nostre cosí i, per extensió, amb altres membres de la família que potser el recolzen o simplement no volen participar-hi. Deteriorar o perdre aquests vincles és un cost emocional important per a nosaltres.

A més, sabem que confrontar el nostre cosí en públic difícilment canviarà les seves ideologies o les seves actuacions. Les creences d'una persona no es canvien amb una discussió, sinó que són fruit de processos personals llargs. La discussió farà que se senti atacat i que potser es tanqui encara més en els seus prejudicis.

Finalment, hem de reconèixer que actuar moguts per la ràbia acumulada comporta el risc de perdre el control de la situació i dir o fer coses que posteriorment no podem canviar.

És per això que, davant d'aquest conflicte, podem observar des d'una perspectiva ètica el xoc de dos deures morals. Podem adoptar una ètica kantiana en què actuem d'acord amb el deure, independentment de l'experiència dels nostres pares o de les conseqüències que pot comportar, defensant estrictament els drets i la visibilitat de tots els éssers humans i considerant que això té un pes més gran que la possible deterioració dels vincles familiars i la incomoditat que pot provocar; o podem tenir una visió més utilitarista, avaluant les conseqüències directes que pot tenir confrontar el nostre cosí davant de la família i optant per mantenir el silenci en respecte a les ordres dels nostres pares i mostrant-nos indiferents davant dels comentaris ofensius del cosí per tal de maximitzar el benestar i la calma immediata de la taula.

D'entre les dues opcions del dilema, nosaltres escollim l'opció de debatre amb el cosí.

Nosaltres considerem que, finalment, el preu de callar és massa gran. El silenci no és la clau per mantenir la pau familiar; és més, com hem dit anteriorment, el silenci actua de còmplice de manera indirecta: és una senyalització cap al cosí que allò que diu és respectat, recolzat i normalitzat en el nostre entorn familiar, una situació que en cap cas pot ser defensada.

A continuació, s'ha de reconèixer que davant d'aquesta actitud els pares hauran de patir, però cal recalcar que s'ha d'estimar els pares, però l'amor no pot passar pel xantatge emocional d'haver de tolerar la violència verbal. El culpable de destrossar el sopar, o qualsevol altre esdeveniment familiar, no és qui respon amb educació per defensar els drets humans; el culpable de trencar la pau és qui ataca la dignitat de les persones amb comentaris masclistes o racistes, sigui el dia que sigui. Responsabilitzar qui es defensa és estigmatitzar la víctima, i el valor destructiu de la tolerància assumida per tothom representa per a la família menys que el valor de defensar allò que ens fa éssers humans. La pau real es troba en el respecte mutu i no en la por de la contraargumentació davant d'un intolerant. A més, és únicament a través del diàleg que existeix la possibilitat del canvi d'actitud, ja que mentre existeixi el silenci en temes com aquests, tant el cosí com la família rebutgen l'oportunitat de ser millors.

És per tot això que, assumint les conseqüències que se'n puguin derivar, ens inclinem fermament cap a l'opció d'expressar de manera clara i argumentada la nostra repulsió envers els seus comentaris.

Dilemes guanyadors Olimpíada filosòfica de Catalunya 4tESO:

La Quixot de l'institut

La Lucía no és una alumna qualsevol. Parla amb convicció i sense por, posant paraules a fets davant els quals la resta calla: que el sistema educatiu no educa, sinó que classifica la mà d'obra per perpetrar un sistema social injust; que les xarxes socials ens mostren una cara falsa de la realitat, obligant-nos a fingir felicitat; que la societat de consum ens fa creure que el nostre valor en el món resideix en allò que tenim i no en allò que som.

Sovint la resta de companys la tracten de ser massa intensa, de buscar lluites on no n'hi ha, de paranoica, de radical, de boja. Ella no dubta a plantar cara davant aquests comentaris i es defensa amb ferocitat, acusant els altres de ser uns esclaus del sistema, de contribuir a les injustícies globals tancant els ulls a la realitat i fingint que tot va bé.

Et fas amic seu, l'escoltes embadalit, comparteixes opinions i estàs convençut que té raó. Com Sancho Panza, camines amb algú que sembla veure la realitat amb més claredat que els altres.

Comenceu a freqüentar ambients reivindicatius, a assistir a manifestacions pel medi ambient, contra els genocidis, contra el racisme, contra el masclisme... A casa, els teus pares adverteixen aquest canvi d'actitud i et diuen que només és una fase en el camí cap a la vida adulta. Millor que no et posis en problemes.

A l'Institut, has passat de tenir un perfil baix a ser un dels alumnes més populars i polèmics.

Comences a sentir vertigen quan sorgeix un dubte: i si el que creieu no és cert? I si la vostra lluita és contra el no-res? Però encara et veus més a prop de l'abisme quan et preguntes: i si allò de què estàs tan convençut és només producte de la influència de la Lucía, que t'ho ha fet creure? Comences a desconfiar de la Lucía i de tu mateix.

Un dia, la Lucía et proposa participar en un acte reivindicatiu. Es tracta d'acudir a l'entrada d'una sala on tindrà lloc un esdeveniment exclusiu amb els influencers més famosos del moment, aquells que acumulen milions de

seguidors, marquen tendències, imposen cossos, estils de vida, consum i èxit. Es tracta de fer visible que la creació de contingut no és neutral, perquè influeix, modela i condiona.

A tu, però, alguna cosa se't remou. Segueixes alguns d'aquests influencers. T'agraden. Et fan riure, t'inspiren, et semblen persones creatives, lliures, amb vides que no havies pensat mai com a nocives. Mai t'havies sentit atacat per ells. I ara t'adones que estar allà, protestant davant seu, és exercir pressió contra persones concretes, assenyalant-les públicament.

El dubte et pesa:

I si estic atacant la llibertat d'algú que simplement fa el que li agrada?

Quan ja sou a prop de la sala, li dius:

—I si ens estem equivocant? I si això no és denunciar una injustícia, sinó imposar la nostra visió? I si estem atacant la llibertat dels altres?

La Lucía et mira fixament, com si aquesta pregunta ja l'hagués travessada mil vegades, i respon:

—Has de triar el teu propi camí. Si no estàs segur, marxa.

En aquell moment ho entens i el pes ja no és només moral, sinó existencial. Sents que el sentit de la teva amistat, de les teves idees i de la teva pròpia identitat es juga en aquell instant.

Si fossis l'amic de la Lucía, què faries?

La Quixot de l'institut

Elena Carcangiu

La primera opció que tinc és marxar. Deixar la Lucía sola i no participar en l'acte reivindicatiu, evitant també entrar en una sala exclusiva sense invitació i atacar aquells influenciadors que a mi m'agraden.

La segona seria donar-li suport en l'acte i defensar que el contingut d'aquestes persones no és neutral, que imposen estils de vida, cossos i models de consum, i que influeixen i modelen l'espectador.

Si jo fos l'amic de la Lucía, no participaria en l'acte reivindicatiu. Primer, fa temps que aquesta persona dubta de les seves opinions; no sap si realment és el que pensa o si és només una influència de la Lucía, que té unes idees molt clares i s'expressa i argumenta amb molta destresa. És a dir, si no té clar que aquella és la seva opinió, estaria argumentant un punt de vista amb pocs fonaments. Això probablement acabaria en una situació en què les persones que s'oposen a ell i a la Lucía trobarien un buit en l'argumentació i el podrien utilitzar com a contraargument contra la reivindicació.

A banda d'això, aquests influenciadors tenen dret a la lliure expressió, igual que tothom. Com diu Kant, aquesta reivindicació no seria una acció correcta ja que, seguint l'imperatiu categòric, si la Lucía i el seu amic ataquen el dret a la lliure expressió dels influenciadors, donen dret a atacar el dret d'expressió de qualsevol altra persona, inclosos ells mateixos. Això vol dir que s'oposarien al mateix dret que els ha permès protestar per totes les causes que han volgut reivindicar en el passat i li traurien el sentit al seu estil de vida.

No obstant que els influenciadors influeixin moltes més persones amb la seva opinió que altres individus, si se segueix aquest principi, tots els articles d'opinió i llibres que expressen punts de vista polítics, socials, econòmics, de bellesa o de rols de gènere també haurien de ser atacats. D'aquesta manera es posicionarien a favor de prohibir lectures que consideren que també modelen i influeixen en la societat, fet que ja ha succeït a la història i que tenim molt present, i pel qual tanta gent ha lluitat, cosa que segurament no era l'objectiu dels dos joves.

A més, totes les persones han de ser lliures de tenir accés al saber i de poder criticar la realitat. Els estàndards de bellesa, la discriminació econòmica, el tipus de consum... formen part de la nostra societat i de la realitat. No es pot pretendre que la realitat sigui perfecta, però justament fent-la pública i donant la possibilitat a tothom de conèixer-la, com diuen els filòsofs Apel i Habermas, aconseguiríem que les persones tinguessin una referència en comú per criticar i debatre lliurement amb l'objectiu d'aconseguir decisions més justes i millorar la societat.

És a dir, que el contingut d'aquests influenciadors serveix de referència perquè les persones coneguïn què existeix al món i els dona la possibilitat de reflexionar sobre si allò que veuen els sembla correcte o no. Sempre seguint una ètica dialògica, la Lucía i el seu amic mai no han comentat l'acte amb els espectadors dels influenciadors, restringint així el seu dret a participar-hi o a oposar-s'hi.

Aquesta opció segueix el valor de complir el deure de respectar els drets dels altres, el valor de la dignitat humana i de no donar per descomptada cap opinió, el valor que les decisions que no afecten només un mateix han de ser discutides i el valor de tenir una integritat moral, és a dir, de no defensar accions amb una moral contradictòria.

Si s'escollís l'altra opció, s'estaria seguint el valor del bé comú, ja que la reivindicació el que vol és disminuir el malestar de la població causat per aquests influenciadors o simplement permetre a les persones tenir menys condicionaments i més llibertat a l'hora d'escollir el que volen fer.

Tot i que la reivindicació que té planejada la Lucía vulgui denunciar un fet que considera perjudicial per a la societat i que influeix en la recerca de la felicitat individual, opino que no és la manera correcta de fer-ho. Els dos joves no poden forçar ningú a no dir el que vol només perquè creuen que és negatiu, perquè la seva opinió no té cap superioritat respecte de la dels influenciadors pel que fa al dret a ser expressada. Si ells poden protestar pel que pensen, els influenciadors també poden publicar el que pensen i s'ha de permetre al públic fer la seva pròpia reflexió i crítica.

Finalment, trencant el dilema, penso que l'amic de la Lucía la podria convèncer que, en lloc de reivindicar-se en aquella sala i pretendre canviar el contingut d'aquells influenciadors, critiquessin les seves publicacions i defensessin els seus punts de vista a les xarxes per donar als espectadors una visió alternativa, una opinió contrària que els faria qüestionar el que veuen i opinar amb criteri propi sobre si consideren que el que publiquen els influenciadors és bo o dolent.

La Quixot de l'institut

Aurora Tomás Molina

Aquest dilema ens proposa una situació en la qual tu ets amic d'una noia que es diu Lucía, que és molt reivindicativa i sempre lluita contra el que creu que és injust. Aneu a esdeveniments reivindicatius amb freqüència. Al final acabes desconfiant de la Lucía i de tu mateix, ja que no saps si allò que creus és pel teu propi criteri o perquè la Lucía t'ho ha fet creure. Un dia la Lucía et proposa anar a un acte que consisteix a anar a l'entrada d'una sala on hi haurà un esdeveniment amb els influencers més famosos del moment. Tu segueixes alguns d'aquells influencers i t'agraden. La Lucía defensa que són persones que condicionen els estils de vida d'altres persones i influeixen en les nostres accions diàries. A tu, en canvi, t'agraden i mai no havies pensat en ells com a persones nocives; creus que simplement són persones que estan fent el que els agrada i penses que, en estar allà, estàs exercint pressió contra persones concretes que són lliures de fer el que els agrada. Un cop esteu a prop de la sala, li preguntes a la Lucía si allò que faran està bé. Ella et respon que, si no n'estàs segur, marxis. Aleshores, en aquell instant, se'ns planteja un dilema moral en el qual hem de decidir què fer: marxar i seguir els nostres pensaments o seguir endavant amb la Lucía. La teva amistat i la teva pròpia identitat estan en joc.

En primer lloc, hem de plantejar les dues opcions. La primera consisteix a quedar-se i seguir endavant amb la Lucía, reivindicant que la creació de contingut no és neutral; la segona opció consisteix a marxar per no atacar la llibertat d'unes persones que fan el que els agrada i, potser, perdre la teva amistat amb la Lucía.

D'una banda, la primera opció defensa la idea que els influencers condicionen les nostres decisions diàries i ens modelen. Els influencers estableixen estils de vida, uns cossos, uns estàndards de bellesa, una rutina, certs productes i tendències. Avui dia, molts joves veuen que els influencers ens mostren la seva vida «perfecta», ens mostren productes perquè després nosaltres els comprem, porten certes peces de roba i no en porten d'altres, hi ha coses que sí que mengen i coses que no. Els influencers defineixen un estil de vida predeterminat per les tendències del moment. Aquests joves que veuen això intenten assolir aquests estàndards i, quan veuen que és molt difícil aconseguir-los, es frustren i poden fins i tot acabar en una depressió. La controvèrsia és que moltes de les coses que ens mostren a internet aquests influencers no són així en la realitat; per exemple, utilitzen filtres de bellesa. Abans de gravar els vídeos es preparen un guió; és un muntatge. Potser aquell dia estan tenint un mal dia i graven un vídeo explicant com és de perfecta la seva vida. Moltes coses són actuades i ens fan creure una mentida. Un altre exemple és que molts dels productes que ens ensenyen en realitat són publicitats d'aquella empresa i, al darrere, hi ha persones que paguen a l'influencer perquè parli bé del seu producte als seus seguidors.

La Lucía vol reivindicar-se en contra d'això i, per això, vol assistir a aquell acte. Escollir aquesta opció representaria valors com l'autenticitat, ja que vol que la gent es mostri tal com és i que no hi hagi falsedat; la valentia, perquè assistir a un acte així per pronunciar-se en contra d'ell requereix ser valent; i la fidelitat, ja que assisteixes a l'acte tot i que dubtis si està bé per tal de no perdre la teva amistat amb la Lucía.

Per contra, la segona opció qüestiona la decisió de la primera, ja que, tot i que els influencers actuïn així, a tu mai no t'ho ha fet pensar; simplement creus que és gent fent el que li agrada. Si segueixes la primera opció, creus que estàs atacant la llibertat d'algunes persones simplement per fer la seva feina i que estàs imposant la teva visió sobre els influencers i assenyalant públicament persones concretes. A més, la segona opció té una

Finalment, trencant el dilema, penso que l'amic de la Lucía la podria convèncer que, en lloc de reivindicar-se en aquella sala i pretendre canviar el contingut d'aquells influenciadors, critiquessin les seves publicacions i defensessin els seus punts de vista a les xarxes per donar als espectadors una visió alternativa, una opinió contrària que els faria qüestionar el que veuen i opinar amb criteri propi sobre si consideren que el que publiquen els influenciadors és bo o dolent. visió dels influencers com a gent que et fa passar una bona estona, que et fa riure, que t'inspira i que et pot arribar a ensenyar coses noves. Veu també els aspectes positius dels influencers, ja que a tu no t'han fet cap mal. Els influencers no tenen cap intenció de fer mal a les persones; simplement creen el contingut que ells volen i que els agrada, i això no és un motiu per anar a reivindicar-se en contra seva. Triar aquesta opció és defensar els teus propis pensaments i seguir els teus principis, tot i que això signifiqui perdre la teva amistat amb la Lucía. Aquesta opció representa valors com la llibertat, ja que defenses la llibertat d'expressió dels influencers i la teva pròpia llibertat de pensament, que no ha d'estar influenciada per la de la Lucía; i també representa l'autonomia, ja que prens la decisió de seguir la teva pròpia identitat i el teu propi criteri.

En conclusió, personalment triaria la segona opció, ja que considero que és la més correcta segons un punt de vista deontològic, perquè segueixes els teus principis sense importar les conseqüències que hi pugui haver, com ara perdre l'amistat de la Lucía. La primera opció segueix una ètica teleològica, com l'utilitarisme, que es basa en les conseqüències, com ara mantenir l'amistat malgrat els teus principis. Crec que, tot i que els influencers no mostrin la veritat i puguin crear complexos, són gent lliure de fer el que volen i el que els agrada. Hauríem de mirar els influencers, però alhora ser conscients que no tot el que ens mostren és així i no creure tot el que veiem. Segons el meu punt de vista, mantenir l'amistat amb la Lucía no és del tot bo si ella decideix trencar-la perquè teniu idees diferents; aleshores no seria una amistat veritable si no respecta la teva opinió, i és millor no tenir amigues així. Finalment, opino que has de seguir els teus propis principis i tenir criteri propi, tot i que algú pensi diferent de tu; tu no t'has de deixar influenciar per la Lucía igual que ella no es vol deixar influenciar pels influencers.

Dissertacions

Una dissertació és un text argumentatiu en què l'autor exposa, analitza i defensa les seves idees sobre un tema determinat. El seu objectiu és reflexionar de manera crítica i raonada sobre una qüestió, aportant arguments, exemples i dades que sustentin les opinions expressades.

A continuació, us presentem una selecció de les millors dissertacions elaborades per l'alumnat de 1r de Batxillerat com a preparació per a l'Olimpíada de Filosofia, així com les reflexions sobre problemàtiques i reptes del món actual desenvolupades a l'assignatura d'Activitats cíviques i culturals a 4t d'ESO.

També hi trobareu una mostra dels millors posicionaments argumentatius realitzats als exàmens d'Història de la Filosofia de 2n de Batxillerat.

Dissertacions la bogeria el Quixot a l'actualitat

Us presentem una selecció de les millors dissertacions de 1r de Batxillerat, escrites en el marc de la preparació per a l'Olimpíada Filosòfica de Catalunya. Aquest any, els estudiants han reflexionat sobre un tema apassionant: «La bogeria: el Quixot en l'actualitat». El valor d'aquests textos és doble, ja que van ser elaborats a l'aula en només una hora i a l'estil clàssic: sense apunts, sense mòbils i sense internet. Pur pensament en acció!

Eva Pérez

Qui està més a prop de la veritat: el filòsof racional o el poeta boig?

Aitana Serna IrA

El principal problema d'aquesta qüestió és que la resposta depèn directament de com considerem la veritat. Aquesta es pot entendre des de la perspectiva de la ciència —com funciona i com ha evolucionat el món—, o bé des de la subjectivitat —allò que cadascú interpreta i sent, la nostra naturalesa interna i el motiu pel qual les persones actuen en societat. Per tal d'aprofundir-hi, se'ns presenten dos personatges paradigmàtics: el filòsof racional, que utilitza la lògica i la raó per viure, guiant-se pel que s'ha estudiat o es pot demostrar; i el poeta boig, a qui anomenem així perquè és capaç de veure més enllà de la lògica i busca explicacions extraracionals que encaixin amb la seva pròpia realitat. D'una banda, el filòsof sembla no equivocar-se mai. Com que confia exclusivament en allò que és demostrable i comprensible racionalment, transita sempre per un camí segur i previsible. Malgrat tot, de vegades els éssers humans no actuem de manera racional; en un món controlat per individus, aferrar-se sempre a la lògica pot ser reduccionista, i és llavors quan cal recórrer a la bogeria del poeta.

El filòsof se situa a prop de la veritat perquè és capaç de trobar una explicació per a gairebé tots els fenòmens naturals. La seva realitat es basa en un món previsible, explicable i ordenat; deixa enrere la imaginació per introduir la raó —reproduint el clàssic pas del mite al logos— i hi veu amb claredat. Per a ell, la vida és simple i comprensible: l'ésser humà arriba al món per conèixer-lo i desenvolupar el seu potencial dins de la societat, aportant-hi el seu treball sense qüestionar l'ordre establert ni plantejar-se la possibilitat de sortir-ne.

Per la seva part, el poeta també es troba a prop de la veritat perquè, tot i conèixer el funcionament del món, nega la seva acceptació passiva i el qüestiona. Com s'escola en el pensament de María Zambrano, el poeta boig entén la vida com un camí on s'esdevenen "errors". Aquests elements no semblen lògics ni

María Zambrano

racionals, però, en comptes d'oprimir-los o buscar-los una justificació científica, el boig els escolta; comprèn que l'ànima de cadascú amaga un conjunt de fenòmens, idees i imaginaris que, tot i no tenir explicació, són intrínsecs a la naturalesa humana. Per a ell, la realitat no és el planeta en què vivim, sinó la manera com l'habitarem. Aquesta visió es reflecteix perfectament en el Quixot, que en lloc de confiar en allò que és obvi o en el que li han ensenyat, confia en si mateix i decideix viure la vida segons les seves pròpies conviccions.

Malgrat aquesta clara oposició, podem afirmar que cap dels dos personatges podria assolir la veritat sense l'altre. Es necessita la lògica del filòsof racional per comprendre el món tal com se'ns presenta, però també es requereix la bogeria del poeta per mirar més enllà d'aquesta imatge i entendre l'ànima humana. Per a cadascun d'ells el món és diferent, ja que el seu propi pensament els cega i els tanca en la seva realitat particular quan, molt probablement, la veritat absoluta no existeix; només existeix allò que nosaltres hem convingut a anomenar "veritat".

Si hagués de respondre a la pregunta en un sol paràgraf, diria que, tot i ser una qüestió impossible de resoldre, qui estaria més a prop de la veritat seria la figura del filòsof boig. Seria algú que, malgrat buscar explicacions i guiar-se per la lògica, seria capaç de comprendre que, de vegades, el millor raonament consisteix a acceptar el desordre. Quan parlem d'un ésser viu, d'una personalitat o del pensament, la irracionalitat és precisament el que el fa autèntic. Al cap i a la fi, és aquesta mateixa irracionalitat la que ens empeny a crear el concepte de "veritat", el qual considero, personalment, la bogeria més gran que s'ha pensat mai.

La societat necessita expulsar el Quixot per funcionar?

Savina Stanislavova Nedkova, 1r Batx B

Tradicionalment, la bogeria s'ha entès com el concepte oposat a la raó. Però això ens planteja una pregunta filosòfica: és això realment cert? És la bogeria el contrari de la raó, o bé es necessiten l'una a l'altra per existir?

Principalment, hauríem de definir la bogeria. Entenem aquest concepte com un comportament i una forma de pensar no lògics, els quals podem relacionar directament amb la figura del Quixot.

D'altra banda, definim la raó com la capacitat de pensar de manera estructurada i lògica, seguint un ordre social que es basa en el conjunt de normes i valors que hem acceptat com a certs en la nostra societat.

Per tant, podríem veure la bogeria —és a dir, el Quixot— com una rebel·lió contra la raó. Es tracta d'un comportament que s'oposa a l'ordre social establert, però, realment és necessari per al funcionament de la societat?

D'una banda, hi ha filòsofs com Plató que defensen una visió clàssica del problema. Afirment que la raó és la justícia i el bon esperit per sobre de les temptacions. De manera que tothom qui no compleixi aquest requisit racional no pot formar part de la societat des d'un punt de vista polític, per exemple.

D'altra banda, autors més moderns com Michel Foucault sostenen que la bogeria, en realitat, no és només una qüestió natural, sinó també una forma de pensament alternativa. Aquesta manera de veure el món és necessària en la societat perquè és precisament la que assenyalava les falles i les injustícies de l'ordre social. En no seguir el corrent de pensament establert, la bogeria té el poder de denunciar les incoherències que la societat defensa.

Llavors, és necessària la bogeria a la societat? Per un costat, hi ha qui considera que s'ha d'excloure de la comunitat; per l'altre, hi ha corrents que la defensen com una eina imprescindible per visibilitzar els errors del sistema social.

Filòsofs com Empèdocles, també de l'època clàssica, indicaven que el món existeix gràcies a dues forces oposades: l'amor, que uneix, i l'odi, que separa i destrueix. Encara que siguin contràries, es necessiten mútuament per existir i constituir el món. Si apliquem aquesta mateixa teoria a la relació entre la societat i la bogeria, podem arribar a una conclusió similar. La societat segueix uns valors i s'estructura de manera racional i lògica. Al seu torn, la bogeria actua com el seu oposat: detecta les injustícies de l'ordre social i les denuncia sense por d'incomodar ningú.

En resum, hem examinat tres punts de vista: el clàssic, que busca excloure la bogeria per garantir el funcionament social; el modern, que expressa com n'és de necessària; i el d'Empèdocles, que mostra que ambdós conceptes són interdependents. Després d'analitzar-los, podem concloure que la societat necessita efectivament la bogeria per tenir un contrapès que mostri la seva pròpia fragilitat. De la mateixa manera, la bogeria necessita la societat per tenir un ordre a qui contradir.

Per tant, la bogeria no s'ha d'excloure perquè la societat funcioni, ja que és imprescindible que algú lluiti contra les desigualtats, les injustícies i les contradiccions. És una figura necessària per recordar-nos que l'ordre social no és perfecte ni totalment just, i que també té la seva part irracional i fràgil.

És possible viure fidel a un ideal sense ser considerat boig?

Álvaro Nicolau Ir Batx C

La relació entre l'idealisme i la bogeria ha estat una temàtica clau al llarg de la història de la filosofia, estudiada tant per l'ètica com per la filosofia política. Aquesta relació, però, planteja també altres qüestions: qui defineix qui és boig? Podem realment viure de manera fidel a uns ideals sense contradir-nos? És considerat boig qui viu aferrat a uns ideals? Avui ens centrarem profundament en aquesta última qüestió.

Per abordar correctament aquest problema, cal definir primer alguns conceptes clau. D'una banda, entenem els "ideals" com el conjunt de valors, pensaments i ideologies que caracteritzen un individu. D'altra banda, no entendrem la "bogeria" com una patologia mèdica, sinó com una forma de dissidència: el perfil d'algú que experimenta amb idees radicals i que sovint se situa a la perifèria de la societat.

La pregunta "És possible viure fidel a un ideal sense ser considerat boig?" ens planteja un dilema clar. Per un costat, sembla factible viure de manera intrínsecament fidel a les nostres conviccions; per l'altre, es fa palesa una por predominant en el nostre entorn a ser titllats de bojós.

Amb l'objectiu de respondre-hi, en primer lloc defensarem a la tesi que sí que podem viure d'acord amb un ideal, ja que es tracta d'un acte individual i actualment vivim en una societat que permet i accepta tant l'individualisme com la llibertat. En segon lloc, presentarem l'antítesi, on veurem que la defensa d'uns ideals nous o radicals s'ha considerat sovint una bogeria, un fet que exemplificarem amb el cas d'una activista climàtica actual. Per últim, buscarem la conciliació d'ambdues postures en la síntesi.

La tesi d'aquesta dissertació es basa a defensar que vivim en una societat individualista que posa la llibertat personal al centre. S'accepta, per tant, que un individu defensi unes idees determinades, tant polítiques com socials. En aquest sentit, està plenament tolerada i normalitzada la participació activa en la vida política, l'afiliació i militància en sindicats, o la implicació en la gestió de comunitats d'habitatges, educatives i empresarials.

L'antítesi d'aquesta idea es basa a comprendre que aquelles persones que, com el Quixot, s'atreveixen a mirar el món amb uns altres ulls, a denunciar les injustícies de la societat i a prioritzar els seus ideals, acaben sent considerades boges pel conjunt de la ciutadania. Si busquem un exemple actual, podem fixar-nos en Greta Thunberg: l'activista climàtica ha estat titllada de boja en reiterades ocasions. Thunberg va decidir denunciar públicament els greus problemes mediambientals causats pel capitalisme i la societat de consum. Ella viu de manera fidel als seus ideals ecologistes i de decreixement econòmic; tanmateix, les grans elits, les corporacions i els bancs s'encarreguen d'etiquetar-la de boja per desprestigiar el seu discurs.

La síntesi d'aquestes dues perspectives consisteix a reconèixer que, malgrat que pensem que vivim en una societat lliure on tothom pot fer el que vol, en realitat aquelles persones que surten una mica dels límits establerts acaben sent excloses o considerades boges.

Al llarg del desenvolupament hem vist com, en teoria, podríem afirmar que és possible viure fidel a un ideal sense ser considerat boig gràcies a la llibertat de pensament que ofereix la societat. Aquesta tesi, però, ha estat contraargumentada amb els exemples del Quixot i de Greta Thunberg: dos personatges molt fidels a les seves conviccions que han estat considerats bojós per la societat, sobretot a causa dels discursos fets a mida per les classes dominants per contrarestar-los.

En conclusió, podem afirmar que, tot i que sembli que tenim la capacitat de dur a terme el nostre projecte vital de la forma que realment vulguem sense el perjudici de la bogeria, els exemples del Quixot i de Thunberg ens demostren el contrari. Viure fidel a uns ideals inclou, inevitablement, el risc de ser considerat boig pels altres.

És més perillosa la bogeria del Quixot o la "normalitat" del subjecte contemporani?

Sherab Odsel Nepali Dolkar 1r Batx C

La relació entre la perillositat i la normalitat de la bogeria ha estat un tema central en la història de la filosofia. Abans de començar, és important definir uns conceptes clau per poder comprendre les idees que es presentaran a continuació.

En primer lloc, s'entén per "normalitat" el conjunt de conductes, experiències i idees que s'ajusten a l'ordre i al pensament racional imposat i interpretat per la nostra societat. D'altra banda, la "bogeria" s'identifica amb aquells comportaments, vivències i idees que s'allunyen del pensament col·lectiu establert. Per una banda, la bogeria del Quixot es pot interpretar com una amenaça directa per a l'entorn, ja que és capaç de condicionar i transformar la perspectiva a través de la qual la gent pren decisions, modificant així l'ordre establert. Per l'altra banda, la normalitat de l'home contemporani es pot considerar una simple línia moral i racional que, en comptes d'expandir el coneixement sobre la realitat del món, el delimita; una barrera creada per la mateixa societat de manera inconscient.

Així doncs, primer analitzarem la perillositat que suposa la divergència de pensament respecte a la societat, prenent com a referència el cas de Don Quixot, i posteriorment reflexionarem sobre el concepte de "normalitat" i tot el que aquest terme comporta en la societat actual.

D'una banda, la bogeria de Don Quixot, tot i que col·loquialment es pugui considerar el resultat d'una obsessió purament individual, si s'analitza en profunditat esdevé un mirall de les incomoditats i de les percepcions tancades d'una societat obsessionada per l'encaix col·lectiu. La bogeria del Quixot és l'expressió més lliure i autèntica dels desitjos propis; una actitud que prioritza l'honestedat personal i la motivació de veure el món amb uns altres ulls abans que la submissió al dogma social. Per tant, la seua perillositat no nega la raó, sinó que neix de la seua capacitat de desafiar, mitjançant el dubte i la reflexió, unes normes socials acceptades com a morals pel simple fet de ser considerades "normals".

D'un altre costat, la perillositat que amaga la normalitat de l'home contemporani no sorgeix pas del risc de patir exclusió social, sinó precisament del contrari: del preu que s'ha de pagar per formar part de la col·lectivitat. Aquest preu és la renúncia a la llibertat intel·lectual i creativa de l'individu, pressionat pel temor de ser marginat. No qüestionar res ofereix una posició còmoda a canvi de ser fàcilment manipulable, una submissió que resulta molt beneficiosa per al control social.

En conseqüència, la perillositat de la bogeria i la de la normalitat tenen efectes molt diferents, tot i que comparteixen arrels comunes com el sentiment d'alienació i la cerca de la veritat. L'una tria viure còmodament dins d'un món de normes inqüestionables, mentre que l'altra s'estima més conèixer la veritat a qualsevol preu, fins i tot físic.

Si s'avaluen les diferències en la perillositat de tots dos conceptes i la seua influència des d'un punt de vista sociològic, es pot concloure que la racionalitat compartida per la societat ofereix un confort que la bogeria de Don Quixot rebutja.

Tot i així, cal entendre que el pensament «racional» que sosté el nostre entorn no és res més que una percepció de la realitat tan vàlida com la bogeria, amb l'inconvenient que el primer no convida a la reflexió i encara menys a criticar les normes imposades. És per això que, davant d'aquest escenari, es fa imprescindible preguntar-nos: qui és realment el boig, aquell qui crea el seu propi món basant-se en les seues idees, o aquell qui les abandona per viure en una realitat on no té cap control ni capacitat de qüestionament? Una opció construeix el subjecte; l'altra el destrueix, anul·lant la possibilitat de tornar a començar. Per aquest motiu, la normalitat de l'home contemporani sempre serà més perillosa que la bogeria.

Dissertacions sobre temes polítics de l'actualitat

Al tercer trimestre els alumnes de 4t d'ESO van estar reflexionant i debatent sobre qüestions polítiques d'actualitat, mirant de esbrinar i raonar la seva ideologia política . Després de debatre tots a classe cada alumne va escollir la temàtica que més interès li despertava i després de realitzar una petita recerca per documentar-se i fonamentar amb dades les seves idees, van redactar cadascú la seva dissertació argumentant la posició personal. Aquí us deixem una selecció dels millors discursos que van fer; sembla que alguns dels nostres alumnes tenen talent per a la política!

Miguel Extraña

El dret a l'habitatge

-Maida Muhammad-

L'habitatge és una necessitat bàsica per a viure amb dignitat. En moltes ciutats els preus del lloguer i de la compra d'habitatges han augmentat fins al punt que moltes persones no poden accedir a una vivenda adequada. Davant d'aquesta situació, sorgeix el debat sobre si el govern hauria d'intervenir en el mercat immobiliari. En aquesta dissertació defensaré que la intervenció pública és necessària per garantir un dret fonamental i evitar greus desigualtats socials.

El govern hauria d'intervenir en el mercat immobiliari perquè l'habitatge és un dret essencial i el mercat, deixat completament lliure, no assegura una distribució justa ni accessible per a tothom. Si considerem l'habitatge com un dret bàsic, igual que la salut o l'educació, l'Estat no pot quedar-se al marge quan els preus són massa elevats, moltes persones queden excloses i això genera la desigualtat, pobresa i inestabilitat. La intervenció pública és una manera de garantir que aquest dret no depengui només del poder adquisitiu. Mesures com limitar el preu del lloguer, augmentar l'habitatge públic o penalitzar els pisos buits poden reduir la pressió i l'especulació del mercat. Aquestes polítiques no eliminen la llibertat econòmica però impedeixen que uns pocs controlin un recurs essencial i en facin un negoci desproporcionat.

Alguns defensen que regular els preus o limitar l'activitat immobiliària pot frenar la inversió i la construcció. Segons aquesta visió, el mercat s'hauria d'autoregular i trobar l'equilibri per si mateix mitjançant la llei de l'oferta i la demanda. També es pot argumentar que l'Estat no sempre gestiona bé els recursos i que la intervenció no ha de ser excessiva perquè podria generar burocràcia, ineficiència o decisions poc eficients.

Tot i això, considero que la intervenció de l'Estat en el mercat immobiliari, per tant és molt important i necessària per evitar injustícies i garantir que tothom tingui accés a una vivenda digna. Cal, per tant, regular el preu dels habitatges per tal que la gent pugui aconseguir comprar o llogar una vivenda. Els possibles arguments en contra esmentats no són suficients per justificar la no intervenció. La llibertat econòmica és important, però no pot situar-se per sobre la dignitat humana.

En conclusió, la intervenció del govern és necessària per garantir el dret universal a l'habitatge. No es tracta d'eliminar el mercat, sinó ha de corregir les injustícies que genera. Un sistema equilibrat, on el sector públic i el privat col·laborin, pot assegurar que totes les persones tinguin accés a una vivenda digna i assequible.

Una societat més justa amb serveis públics

-Lucia Zhang-

Avui en dia, els serveis socials com la sanitat i l'educació són essencials per garantir una vida digna i justa. Això ens porta a formular una pregunta important: "Haurien de ser gratuïtes, universals i gestionades per l'Estat els serveis públics?" O més ben dit, podria existir una societat justa si aquests serveis només ho podem accedir pagant? Per respondre a aquesta pregunta hauríem de tenir en compte varius conceptes. La meva tesi és que no, per tenir una societat justa haurien de ser universals i gratuïts.

En primer lloc, segons John Rawls: "les desigualtats socials només són justes si beneficien als més desfavorits." És a dir, seguint idees fonamentals del socialisme democràtic, qualsevol desigualtat pot ser vàlida si són dirigides a aquelles persones amb condicions vulnerables. Per exemple, un noi amb una situació econòmica difícil hauria de poder accedir l'educació gratuïtament, ja que si fossin de pagament, només els rics podran tenir més oportunitats, i això crea una desigualtat que no és justa, perquè no beneficia als més desfavorits. A més, UNESCO afirma que cada any extra d'educació pot augmentar els ingressos fins a un 10%, per tant, garantir aquest dret beneficia la societat.

Per altra banda, el pensador Karl Marx ja afirmava que "el capital tendeix a convertir-ho tot en mercaderia". La idea és que aquests serveis socials no haurien de ser com "productes" que es venen, sinó drets fonamentals que tothom hauria de tenir independentment del capital. Posem un exemple actual. Als Estats Units, la sanitat és privada i depèn de les assegurances mèdiques, per aquest motiu, una simple consulta pot costar centenars de dòlars, per això molta gent rebutja els tractaments i, per tant, empitjoren la seva salut. També dades com de l'OMS, afirmen que països amb sistemes sanitaris universals, és a dir, per a tothom, tendeixen a tenir una esperança de vida més alta i menor mortalitat infantil.

Tanmateix, hi hauria opinions que defensen que l'educació i la sanitat estigui controlada pels sectors privats, perquè són més eficients i amb la competència s'obté una qualitat millor. Però cal aclarir que aquesta eficiència no sempre pot assegurar la justícia i la igualtat.

Mirem aquells països amb sistemes socials forts: Diverses investigacions afirmen que aquests països nòrdics que proporcionen serveis socials gratuïts tenen un coeficient de Gini al voltant de 0,25 (Gini → mesura per calcular la desigualtat d'un país del 0-1), comparat amb altres països europeus, aquesta estadística ja ho diu ben clar.

En definitiva, responent a la pregunta inicial, segons els meus arguments i aquests fets, aquest sistema on l'educació i la sanitat hauria de ser universals i gratuïts ajuden a reduir desigualtats i millorar el benestar col·lectiu, que, dit anteriorment, són drets essencials per a la nostra vida.

La immigració i el seu impacte

-Alicia Prieto-

Actualment, vivim en un món cada vegada més globalitzat on les migracions formen part de la nostra societat. Aquest fenomen ha generat nombrosos debats socials i polítics, especialment sobre la relació entre immigració i identitat nacional. Algunes persones creuen que la immigració hauria de ser limitada per protegir la cultura i tradicions del país. Davant d'aquesta situació, podem preguntar-nos: És legítim limitar la immigració per tal de protegir una cultura? En aquesta dissertació defensaré que això no és correcte, ja que les cultures estan evolucionant contínuament i totes les persones tenen els mateixos drets.

La paraula immigració significa moviment de gent d'un país a un altre per motius diversos, per exemple: la recerca de feina, buscar una millor qualitat de vida o fugir de conflictes (com guerres, un exemple podria ser la guerra d'Ucraïna i la quantitat de gent que ha immigrat a Espanya). Per altra banda, la identitat nacional serien tots aquells elements com la llengua o idioma, els costums i tradicions, etc. És molt important recordar que les migracions han existit al llarg de la història. Les cultures mai han estat totalment pures ni sense canviar, al contrari, han anat variant amb el temps gràcies al contacte o connexió entre diferents zones del món.

En primer lloc, crec que limitar la immigració per motius culturals i tradicionals no és ètic, perquè tothom té els mateixos drets i també la mateixa dignitat, sense importar el lloc d'on venen. Discriminar algú només pel país on ha nascut va en contra de la igualtat i de la justícia. A més, moltes persones es veuen obligades a emigrar per escapar de situacions difícils de tot tipus. Per tant, prohibir aquesta oportunitat només per conservar una identitat seria molt injust.

En segon lloc, les cultures no són estàtiques o fixes sinó que estan en constant evolució. De fet, la gran majoria de cultures actuals són una barreja entre diferents pobles. Per exemple, la cultura espanyola ha rebut persones de moltes procedències: àrabs, latino-americans, africans, entre d'altres. Això demostra que la diversitat cultural no destrueix societats, sinó que les transforma i les enriqueix amb noves idees i aportacions. Un bon exemple serien la gastronomia, algunes festivitats, l'art, les maneres de pensar... A més a més, dona un avanç per l'economia del país.

Tanmateix, algunes persones pensen que la immigració pot provocar conflictes culturals o fins i tot dificultats d'integració entre la població. També consideren que, amb el temps, la identitat cultural del país podria debilitar-se o inclús arribar a perdre's. No obstant això, aquests problemes no es solucionen posant límit a la immigració, sinó amb noves polítiques més inclusives en tots els àmbits (com l'educatiu) i també fomentant la convivència i el respecte. El problema no és la diversitat, sinó la falta de comprensió que tenen algunes persones.

En conclusió, limitar la immigració per protegir una identitat no és una mesura èticament justificable. Com he mencionat abans, les cultures evolucionen i la diversitat ajuda a enriquir les societats. La cultura d'un país es pot preservar sense la necessitat d'excloure a persones. Per tant, hem de tenir por de la diversitat o hem d'aprendre a conviure amb ella?

La prohibició del consum de substàncies

-Raquel Jara-

Cada país té lleis pròpies sobre la legalitat del consum de les substàncies i els àmbits que l'envolten. No obstant això, Espanya, igual que molts altres estats ha legalitzat el consum i venda d'alcohol (amb restriccions), però ha prohibit el consum d'altres substàncies.

Per tenir una opinió clara sobre la legalitat de les substàncies a Espanya, primer val la pena conèixer alguns fets sobre el tema: a Espanya és legal la consumició d'alcohol a partir dels divuit anys amb restriccions com per exemple un límit de consum si has de conduir; el consum de drogues està prohibit.

En primer lloc, la prohibició de certes substàncies provoca que la gent les busqui i adquireixi de manera il·legal. Això pot tenir greus repercussions perquè, com que la venda de les substàncies i les mateixes substàncies no estan controlades, són sovint de mala qualitat i poden arribar a ser tòxiques, provocant greuges per a la salut. A més tenim l'exemple del que va ocórrer en els anys de la Prohibició als Estats Units quan es va il·legalitzar l'alcohol per complet de 1920 a 1933. La Prohibició va causar el creixement del crim organitzat, ja que molts diners van anar a parar al mercat negre i van facilitar la corrupció de policies, jutges i polítics. Òbviament, cal tenir en compte que la Prohibició va ser un cas extrem, però, tanmateix, ens mostra algunes conseqüències negatives que es poden donar en prohibir substàncies. Un altre exemple és el cas d'Amsterdam on el cànnabis és legal amb limitacions de les quantitats que es poden consumir i posseir. La legalització dels cànnabis ha comportat una reducció de danys, un control de qualitat, més turisme i recaptació d'impostos i menor estigma. Finalment, vull mencionar la filosofia d'Antonio Escohotado sosté que la prohibició no elimina el consum, sinó que l'empobreix i en multiplica els riscos per manca de control de qualitat, adulteracions i violència associada al narcotràfic. Per aquests motius, regularitzar el mercat permet reduir el dany social i sanitari.

Per l'altra banda, també hi ha arguments a favor d'il·legalitzar la majoria o totes les substàncies. Durant els primers anys de la Prohibició, sí que es va donar una reducció en el consum d'alcohol i va millorar la salut pública. A més, la legalitat del cànnabis a Amsterdam també té conseqüències negatives com el turisme de drogues, un impacte en la salut pública quan el consum es torna abusiu, una falsa sensació de legalitat perquè realment sí que hi ha restriccions i un buit legal en el subministrament. En últim lloc, en obres com *La República*, Plató defensa que l'Estat té la funció de vetllar per l'ordre i la salut de l'ànima dels ciutadans. Les substàncies addictives s'entenen com a elements destructius que anul·len la capacitat de raonament, impedeixen la virtut i fan que l'individu sigui esclau de les seves passions.

En conclusió, la meua opinió és que algunes substàncies (no totes) sí que s'haurien de legalitzar amb limitacions perquè sigui possible controlar la venda i la qualitat d'aquestes que és molt més difícil de fer quan no són legals. A més, pot obrir la porta a conscienciar la gent sobre les drogues en comptes de directament prohibir-les perquè això no sempre evita la seva consumició.

Creixement econòmic o benestar social?

-Inés Van Der Aa-

Actualment hi ha un gran debat sobre si els governs haurien de baixar els impostos a les persones i empreses. Alguns pensen que així les empreses tindrien més diners per invertir i crear feina. D'altres creuen que els impostos són necessaris per mantenir serveis públics com la sanitat o l'educació. Personalment, estic poc d'acord amb aquesta afirmació perquè considero que els impostos són importants per al benestar de la societat. Llavors, els governs haurien de baixar els impostos a les persones i empreses o no?

Els impostos serveixen per finançar hospitals, escoles i altres serveis públics que beneficien tota la població. Sense aquests diners, l'Estat tindria dificultats per ajudar les persones amb menys recursos. Així que reduir massa els impostos pot tenir conseqüències negatives.

El liberalisme econòmic, defensat per Adam Smith, afirma que l'economia funciona millor quan l'Estat intervé poc. Segons aquesta idea, si les empreses paguen menys impostos, poden invertir més i, per tant, enriquir-se i generar més llocs de treball.

Però, filòsofs com John Rawls defensen que una societat justa ha de reduir les desigualtats. Els impostos ajuden precisament a repartir millor la riquesa.

És cert que impostos molt elevats poden perjudicar algunes persones o empreses, però això no significa que s'hagin de reduir massa. El més important és trobar un equilibri entre el creixement econòmic i el benestar social. Per tant, encara que una reducció moderada dels impostos pugui ser positiva en alguns casos, eliminar-ne molts podria generar més problemes socials que beneficis econòmics.

En conclusió, estic poc d'acord amb la idea que el govern no hauria de posar tants impostos a persones i empreses per generar més riquesa i ocupació. La clau no és eliminar impostos sinó trobar un equilibri just entre el desenvolupament econòmic i el benestar col·lectiu. Una societat no només s'ha de preguntar com generar més riquesa, sinó també com repartir-la de manera justa. Això porta a una reflexió final important: és més important el creixement econòmic o garantir una societat igualitària i solidària?

La desigualtat en la distribució de la riquesa

-Maria Tarròs-

En la nostra societat actual, veiem clarament com el capital es troba distribuït de manera molt desigual entre la població. En gran part, degut a aquest fet, la nostra societat es troba fragmentada en grups de gent amb poder econòmic molt diferent entre ells. Per això, és necessària la intervenció de l'estat en la distribució de riqueses i el funcionament de l'economia?

Les desigualtats econòmiques dels habitants del nostre planeta són producte de diversos factors, dins els quals trobem la mala gestió de l'economia dels nostres països respectius. En molts territoris, gran part de les riqueses es concentren en una part força reduïda de la població que hi habita. Com publicà Thomas Piketty en un dels seus articles més recents, el capital tendeix a concentrar-se i el rendiment del capital supera el creixement econòmic.

Actualment l'estat s'encarrega de part de la gestió de l'economia i de la distribució de riqueses, i fins i tot d'aquesta manera ja hi ha moltes injustícies i diferències en les condicions de vida o recursos que es poden permetre persones diferents. El mercat lliure genera creixement, però sol, cap concepció garanteix l'equitat, que en un principi és el que jo personalment considero que afavorirà la majoria de la població. Crec que el mercat hauria de seguir controlat per l'estat i, fins i tot, incrementar la seva responsabilitat envers la gestió d'aquest. Ja que si fos completament lliure seria una font de desigualtats que afectarien directament la gent. Com va dir George Akerlof, la manca d'informació pot fer que el mercat funcioni malament; per exemple, en el cas dels productes de mala qualitat i preus molt baixos els quals són produïts en males condicions per treballadors que molts cops són explotats, fet que desplaça del mercat els bons productes. Per l'altre costat, cal tenir en compte la postura contrària dels defensors del lliure mercat pur com Adam Smith, els quals argumenten que una regulació excessiva de l'Estat és contraproduent perquè frena la innovació, redueix la competitivitat i limita un creixement econòmic que, teòricament, es regularia millor a si mateix a través de la "mà invisible".

Tot i així, en conclusió, considero que el mercat ha de seguir estant controlat per l'estat per evitar que l'economia del país i del món en general encara es centri més en grups reduïts de població. Personalment crec que això ens beneficiaria més com a societat, perquè farà que molta més gent tingui oportunitats en molts àmbits, els quals a la llarga podrien aportar millores notables al planeta Terra.

Dissertacions sobre qüestions de Història de la Filosofia

Al llarg del curs, els alumnes de 2n de BATXILLERAT han hagut de practicar la dissertació per tal d'afrontar la cinquena pregunta de l'examen de Història de la Filosofia a les PAU. Sobre temàtiques variades relacionades amb el pensament i les teories dels autors els nostres alumnes havien de posicionar-se en relació a una afirmació. L'exercici consisteix en argumentar amb raonaments i explicacions si s'està d'acord o no amb una tesi. Algunes de les reflexions i raonaments dels nostres alumnes han estat especialment brillants i volem compartir aquestes idees amb tots vosaltres. De debò que aquest curs hem tingut mentes amb molt potencial filosòfic a l'institut!

Miguel Extraña

Reflexionant sobre l'ètica de Kant

-Carla Kear-

“El capitalisme només pot sobreviure si es permet tractar al treballador com un simple mitjà per al benefici; la idea de l'ésser humà com a “fi en si mateix” és revolucionària”

Immanuel Kant considera que amb el desenvolupament de la consciència, els éssers humans són capaços de decidir lliurement i assumir la responsabilitat dels actes la seva capacitat d'autodeterminar-se racionalment i seguir la seva pròpia llei (autonomia).

La combinació de la llibertat, la consciència i la responsabilitat els converteix en éssers amb dignitat. Des del meu punt de vista, caldria tenir present la última formulació de l'imperatiu categòric i tractar el treballador com a fi en si mateix i no només com un conjunt de procediments o accions per assolir els interessos d'algú.

Tal com mantenia Kant, considero que "cal actuar de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la dels altres, sempre alhora com un fi i mai simplement com un mitjà". Els éssers humans són, en efecte, éssers racionals amb consciència i voluntat pròpia.

Així doncs, cal respectar-se com a éssers amb dignitat, cosa que és un valor intrínsec, absolut i que comporta respectar de manera obligatòria o necessària una sèrie de drets humans.

Tot i que és cert que podria plantejar-se que la complexitat de la realitat sovint fa que els humans es guiïn per conseqüències, el context, les circumstàncies o condicions de les situacions. En aquest cas, cal adoptar una perspectiva el més neutral i racional possible, i evitar fonamentar la moral en emocions o sentiments com defensava Hume, fet que portaria al relativisme moral i faria de l'ètica un concepte subjectiu i contingent.

En conclusió, cal tenir present els fonaments o motius morals quan es decideix o s'actua, pel fet que les accions són bones per si mateixes independentment de l'experiència, els fets concrets o les possibles conseqüències de l'acte.

Encara que puntualment dur a terme accions incorrectes que van en contra de la llei moral pugui evitar conseqüències negatives, la majoria d'aquests actes no es podrien universalitzar.

Per acabar, en cap dels casos fer ús de les persones com a mitjans no és una acció moral i caldria evitar prioritzar els interessos personals per premiar el benefici propi i considerar els altres com a éssers con dignitat.

Reflexionant sobre l'ètica de Kant

-Layla Mengistu-

“El capitalisme només pot sobreviure si es permet tractar al treballador com un simple mitjà per al benefici; la idea de l'ésser humà com a “fi en si mateix” és revolucionària”

El capitalisme és el sistema econòmic predominant en el món occidental, però la concepció generalitzada sobre el seu funcionament ens indica que només pot prosperar utilitzant a les persones com a mitjans. Però és justament per la rellevància que té en les nostres vides que, en aquest text, es defensarà la possibilitat de reformar el capitalisme perquè tots nosaltres puguem ser tractats com a fins en nosaltres mateixos.

Per començar, és important recalcar que, si un ésser racional és considerat, tant per ell mateix com pels altres, com un fi en si mateix, es garanteix el respecte als seus drets com a persona i com a treballador, la qual cosa implica un major grau de satisfacció vital. És per això que, si una empresa tracta els seus empleats com a fins, aquests estaran molt més feliços i motivats que si són tractats simplement com mitjans, donant lloc així a un augment de la seva productivitat.

A més, tenint en compte que el respecte a la humanitat i als drets d'un altre individu és un comportament recíproc, el fet que una organització lucrativa tracti els seus treballadors com a fins en si mateixos farà que aquests vegin l'empresa de la mateixa manera, és a dir, com un propòsit pel qual val la pena esforçar-se. Per tant, el fet de tractar bé els empleats i conservar la seva dignitat propiciarà un augment de la seva lleialtat envers la companyia.

Tot i això, podria haver-hi algun individu que fos de l'opinió que mantenir la dignitat i la satisfacció dels empleats tindria un cost massa alt per a les companyies, atès que això comportaria mantenir horaris i salaris justos, és a dir, més elevats.

Però malgrat la possible rellevància d'aquest argument, cal recalcar que portar a terme mesures com les esmentades, les quals afavoreixen el benestar obrer, no reduiria el marge de benefici de les empreses, ja que tot i que augmentaria la inversió en personal, el fet d'incrementar el poder adquisitiu de la població també augmentaria el consum i, per tant, els beneficis corporatius.

En resum, havent analitzat la possibilitat d'assegurar els drets dels treballadors com una oportunitat per incrementar la productivitat, la lleialtat cap a l'empresa i el consum dels empleats, podem concloure que tractar el treballador com un fi en si mateix, en comptes de només com un mitjà, no només seria possible dins el sistema capitalista, sinó que seria beneficiós tant per als obrers com per a les corporacions.

Reflexionant sobre l'ètica de Kant

-Hanan Bouchi-

“Quan ens enamorem d'una persona només pel seu atractiu físic, la convertim en un simple mitjà del nostre plaer; l'amor autèntic, en canvi, reconeix a la persona com a “fi en si mateix”

En la afirmació donada s'expressa una idea amb la qual hi estic completament d'acord. Opino això, ja que, quan ens enamorem d'una persona, sense conèixer-la realment, no tenim els coneixements necessaris per a anomenar-ho amor autèntic.

En primer lloc, al enamorar-nos d'una persona pel grau d'atractiu físic que veiem en ella, només estem valorant l'exterior d'aquesta persona. D'aquesta manera, només li donem valor a les coses que realment no tenen cap valor moral, ja que, no venen determinades per si mateixos. Posem un exemple, en una festa, dos persones s'agraden per vista, això vol dir que s'han valorat mútuament a partir de la seva característiques exteriors, que són secundàries. Arrel de tot això, l'objectiu de l'nostre enamorament no pot anar més enllà de la recerca de la diversió i el plaer, que són interessos propis o inclinacions, ja que es basen en principis subjectius i no són universalitzables, és a dir, són particulars i contingents. D'aquesta manera, la persona no és més que un pas entremig de nosaltres i el plaer o la diversió, és a dir, que la utilitzem simplement com a mitjà i, al no importar-nos res d'aquesta persona més enllà de la nostra pròpia diversió no la considerem una finalitat o objectiu.

En canvi, quan realment ens enamorem d'una persona, ens importen la seves característiques internes, la respectem i respectem la seva dignitat. Per tant, la tractem amb justícia. Això ve donat pel fet que realment ens interessa tot en aquesta persona, a part del fet que ens pugui fer passar una bona estona o no. Quan ens centrem únicament en aquesta persona i no en altres finalitats que pugem aconseguir amb ella és quan realment la tractem com una finalitat. És a dir, quan ens determinem a tenir a aquesta persona a la nostra vida com un fi el qual haurem de seguir, és quan realment la dignifiquem i li donem el paper de fi que es mereix.

En conclusió, quan realment tractem a una persona com a fi és quan realment em interessem en els seus interessos propis, en la seves característiques morals i la respectem respectant els seus drets, per tant, quan la tractem amb justícia i bondat. Aquí és quan podem arribar a trobar l'amor autèntic.

Reflexionant sobre l'ètica de Kant

-Oriol Mangués-

“Quan ens enamorem d'una persona només pel seu atractiu físic, la convertim en un simple mitjà del nostre plaer; l'amor autèntic, en canvi, reconeix a la persona com a “fi en si mateix”

Aquesta frase tracta sobre si un amor o atracció física pot ser realment un amor autèntic. En la meua opinió, la frase és correcta i es relaciona amb molts conceptes de la filosofia de Kant.

En primer lloc, tracta molt estretament la tercera formulació de l'imperatiu categòric: tracta a la humanitat en la teua persona i en la dels altres sempre com a fi i mai com a mitjà. Quan tu estàs amb algú només pel seu físic, només l'estàs tractant com a mitjà per donar-te plaer, per disfrutar tu mateix, i no com a un fi, cosa que considero, igual que Kant, moralment incorrecte.

En segon lloc, també es relaciona amb dos conceptes kantians molt importants: dignitat i respecte. Crec que les persones, independentment de qui siguin, mereixen ser tractades amb respecte, és a dir, no vulnerar els seus drets, i dignitat, és a dir, respectar-les i tractar-les amb valors, ja que tenen un valor propi absolut. Penso això perquè si tothom tractés als altres sense dignitat ni respecte viuríem en un món horrible en què tots seríem menys feliços. Això es relaciona amb la primera i la segona formulació de l'imperatiu categòric: “actua segons una màxima que puguis voler que esdevingui una llei universal”; i “actua segons una màxima que puguis voler que esdevingui una llei universal de la natura”.

Si tot el món complís aquestes màximes, sempre ens tractaríem amb dignitat, respecte, i sempre com a fins i, per tant, no volent a una persona només pel seu físic, és a dir, per inclinació únicament.

A més, un argument de pes a favor de la veracitat de la frase és que el material és efímer i, en conseqüència, és canviant i pot un dia agradar-nos, i a l'altre no. En canvi, el contingut de la ment, és a dir, la personalitat, és immaterial, i, per tant, no canvia de la mateixa manera, és eterna si el subjecte vol.

En conclusió, estic d'acord amb l'afirmació proposada, ja que les persones han de ser sempre fins i mai mitjans i, com he justificat, l'amor real no resideix en el físic (material), sinó en la personalitat (eterna).

Reflexionant sobre la filosofia de Nietzsche

-Ariadna Sanfeliu-

«L'ideal del "super-home" que proposa Nietzsche mai serà realitzat perquè és incompatible amb l'existència de l'ésser humà com a animal social que viu en comunitat»

L'ideal que Nietzsche proposa sobre el super-home, un individu guiat per la seva voluntat i per el seu instint, es contraposa a la forma que viu l'humanitat. No obstant, es podria trobar una compatibilitat.

Segons la "lleï de la natura" els que sobreviuen són els més forts, cosa que l'humà no pot fer per si sol, es nodreix de la força de la comunitat per així esdevenir el més fort. Tota la nostra existència està basada en aquesta força comunitària que hem anat creant a través dels segles. Nietzsche pensa que això ens allunya de nosaltres mateixos, l'home com a individu, per tant, es queda estancat, sense poder sobresortir sobre la força comuna i, per tant, no evoluciona. Per aquesta raó diu que el super-home, ha de venir i trencar aquesta força comuna per tal de sobresortir i poder evolucionar, així donant l'oportunitat a la raça humana de millorar.

Vist des d'aquest punt de vista, no hi ha cap manera que l'idea de super-home, que trenca la societat, pugui ser compatible amb aquesta. No obstant, aquest super-home podria convertir a la comunitat en molts nous tipus de comunitats. Es a dir, el super-home es basa en seguir els teus propis ideals, però hi ha molta gent que comparteix aquests ideals, això pot acabar creant grups els quals comparteixin aquests ideals i esdevinguin una societat creada per molts superhomes.

Per tant, el super-home pot generar una evolució en l'ésser humà que creï noves formes de viure en comunitat. I, en conjunt, totes aquestes noves societats seran l'humanitat, que, en part, seguiran sent una comunitat. A més a més, això ja ho podem començar a experimentar avui en dia. Dins de l'humanitat hi ha moltes classes de societats que tenen diferències entre elles, però tots som un conjunt. Aquestes, normalment, són unides per una religió o per l'estat, però, amb l'arribada del super-home, estaran unides per interès propi i uns propòsits, que, de forma conjunta, lluitaran i s'ajudaran a aconseguir.

Reflexionant sobre la filosofia de Nietzsche

-Mireia Hernández-

«L'ideal del “super-home” que proposa Nietzsche mai serà realitzat perquè és incompatible amb l'existència de l'ésser humà com a animal social que viu en comunitat»

L'ideal del “superhome” és un concepte metafòric i pràcticament impossible en una societat regida per normes, costums i lleis.

Com bé indica la idea plantejada, els humans som éssers socials que vivim en comunitat i, per tal de mantenir aquesta convivència, és necessari establir certs criteris i límits que permetin una societat mínimament sana, estable i duradora.

Tot i que la idea del superhome de Nietzsche pot semblar ambiciosa i fins i tot inspiradora, personalment em resulta poc realista dins la societat actual. Tots nosaltres, com a individus únics, orientem la nostra vida cap a allò que considerem important, però també cap a les persones que ens envolten i influeixen en nosaltres. Per això, un individu completament desvinculat de la societat i de les seves normes difícilment podria conviure amb la resta de persones.

A més, considero que un ésser que únicament segueix i es regeix pels seus propis valors mai seria capaç d'assolir el màxim grau de desenvolupament personal en tots els àmbits de la vida. Tots i cadascun de nosaltres estem “formats”, de manera metafòrica, per totes aquelles persones que ens han acompanyat, ens acompanyen o ens acompanyaran al llarg del nostre camí.

El nostre entorn ens ajuda a créixer, millorar i convertir-nos en una millor versió de nosaltres mateixos. Sense aquestes relacions, probablement no seríem capaços d'adaptar-nos plenament a la vida ni de desenvolupar-nos com a persones.

En conclusió, crec que tots acabem adaptant-nos, en certa manera, a les persones amb qui convivim, i és precisament d'aquesta convivència d'on també adquirim molts dels nostres valors i principis morals. Per això mateix, penso que l'ideal del superhome és incompatible amb una societat basada en la convivència i la interdependència entre individus. La llibertat personal és important, però no pot existir completament separada del coneixement, de l'experiència ni de la influència dels altres.

Reflexionant sobre la filosofia de Nietzsche

-Gabriel Rodríguez-

«Déu ha mort, i els humans hem d'assumir la responsabilitat de ser nosaltres mateixos els nostres propis déus»

L'afirmació "Déu ha mort, i els humans hem d'assumir la responsabilitat de ser nosaltres mateixos els nostres propis déus" és una frase molt complexa que jo defenso, amb certs matisos.

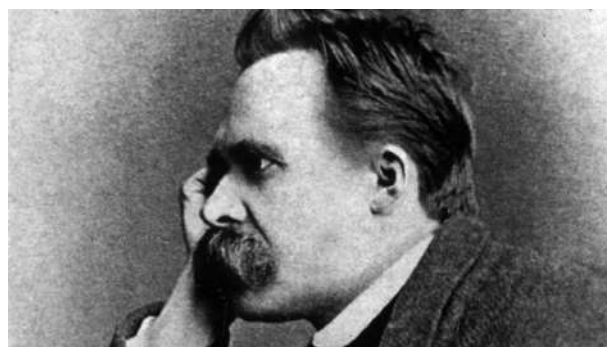
En primer lloc, voldria donar un valor històric a aquesta afirmació i parlar del naixement de Déu. No des de un punt de vista religiós, sinó més aviat antropològic, de com ha aparegut aquesta figura en les societats.

En un primer moment, els humans no entien molts dels fets i esdeveniments que vivien. Qüestions com el sentit de la vida o fenòmens de la natura eren preguntes sense cap resposta. Els humans van fer servir la seva imaginació per contestar-les: éssers omnipotents, grandioses històries, fantasies que van esdevenir poc a poc una realitat absoluta. Amb això, hem format les idees de Déu en comptes d'intentar veure la realitat des d'un punt de vista racional. Amb l'evolució del pensament racional, arribarà el moment on Déu desapareixerà.

En segon lloc, voldria parlar de la religió i de la moral, i del control. Perquè la religió, en una gran part, ha arribat a ser una eina de control de la gent, i aquells amb més poder han canviat el significat de les religions, ja sigui per incitar a una certa manera d'actuar o per adherir-se a una nova moral col·lectiva. Això es pot veure per exemple amb l'eliminació de anteriors conceptes morals com l'esclavisme. Es pot veure com la voluntat de Déu no és més que la d'aquells més poderosos, llavors, que impedeix llavors a cadascú de nosaltres crear la nostra pròpia moral i esdevenir els nostres propis déus?

En tercer i últim lloc, vull fer al·lusió a tot el que aquesta afirmació dona segons Nietzsche, i per què no estic completament d'acord. Perquè el filòsof fa aquesta afirmació per dir que la nostra voluntat mana sobre tot i tots. Però hi ha una cosa que sento que impedeix aquest egoisme, i és que tot i que la idea de Déu no és necessàriament certa, no coneixem tampoc què és realment "cert".

En conclusió, la idea de Déu, tot i servir-nos quan va ser concebuda, ara actua com una eina de control social i moral i per tant, nosaltres hem de rebutjar seguir cegament els seus manaments, i formar el nostre propi camí.

Reflexionant sobre la filosofia de Plató

-Noa Bierge-

“Els mals del gènere humà no s’acabaran fins que els autèntics i veritables filòsofs ocupin els càrrecs polítics, o bé fins que, per una mena de gràcia divina, els qui tenen el poder a les ciutats comencin a filosofar de debò”

PLATÓ, Carta VII

Estic a favor d’aquesta frase, ja que al càrrec de les nostres vides no podem tenir ignorants que no passin de la Doxa o la opinió, la forma de coneixement més inferior.

Per a una bona vida i convivència els polítics al càrrec de les nostres vides haurien de ser prou intel·ligents i saber el que volem tots els ciutadans de la polis. Això s’aconsegueix amb un bé superior mitjançant l’estudi. No podem ser controlats per gent ignorant que no sap el que està bé del que està malament i el que ens beneficia o no com a societat.

Necessitem governants cultes guiats per la raó que no es deixin portar per les avarícies i les passions individuals, és a dir, que no tinguin una ànima concupiscible. Han de posseir una ànima racional capaç de guiar-nos en moments bons i dolents. Han de tenir les capacitats necessàries per poder exercir el poder i això només s’aconsegueix assolint la ciència i el coneixement minjant l’educació.

Encara que, això no s’ha de convertir en una dictadura on únicament es duguí a terme el que els líders vulguin pel fet de saber més. Han de tenir en compte les nostres opinions com a societat i el que desitgem o no. Ells només estan per guiar-nos i ajudar-nos amb la seva saviesa adquirida per l’ensenyança i per poder donar veu a les nostres peticions i reclamacions com a poble. També s’ha de donar oportunitats a tothom, independentment dels recursos que tingui. No per ser més ric pots ser més intel·ligent i amb això estar més aproximat a la idea del Bé.

Per tant, considero que la gent al càrrec de la societat ha de tenir uns mínims de coneixement sobre aquest àmbit per poder viure en una comunitat justa i equitativa. Encara que han de tenir molt clar quin és el seu paper i no convertir aquest poder en una dictadura on imposin els seus ideals, sinó que cerquin el bé comú del poble en un entorn racional políticament en comptes del bé individual de cada ésser. Cadascú té lliure albir de fer el que vulgui, sempre que no perjudiqui els altres ni a la seva llibertat ni integritat. Un cop aconseguit aquest sistema molts conflictes actuals acabarien més ràpidament.

Actualment, hi ha molt polítics que no fan ús de l’ànima racional i es deixen guiar per l’ànima concupiscible de ser millors que els altres i tenir més que els altres sense tenir en compte com això perjudica la societat en la qual es troben. Per això, més racionalitat i menys moure’s per fins econòmics i per ser millor que els altres. Hem de viure en una societat igualitària on tothom tingui les mateixes oportunitats proporcionades per l’estat per poder desenvolupar les seves capacitats.

Reflexionant sobre la filosofia de Plató

-Ludwig Thiem-

“Els mals del gènere humà no s’acabaran fins que els autèntics i veritables filòsofs ocupin els càrrecs polítics, o bé fins que, per una mena de gràcia divina, els qui tenen el poder a les ciutats comencin a filosofar de debò”

PLATÓ, Carta VII

La frase fa referència al model polític que proposa Plató, que és un mirall de la naturalesa humana definida per les 3 ànimes diferenciades: l'ànima concupiscible, la irascible i la racional. Només aquells amb predomini d'ànima racional poden guiar i governar, només aquells que comprenguin la "idea del bé" poden ser uns bons líders que organitzin i facin possible una societat justa i virtuosa.

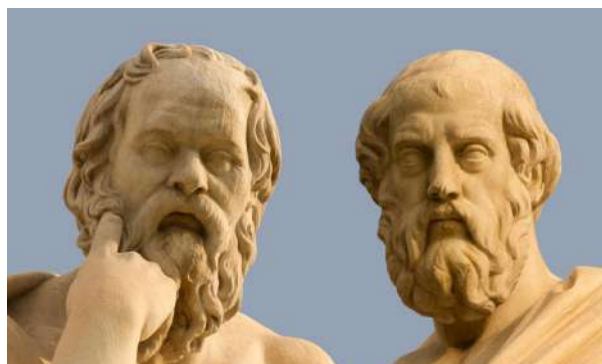
Deixant de banda l'idealisme platònic de la metafísica, la frase té bastant sentit. Una bona societat necessita sens dubte una bona política i un bon polític. Ara bé, què és un bon polític i una bona política? Jo crec que la política s'ha de construir sobre una bona base ètica, ja que l'objectiu de viure en societat hauria de ser viure bé i conviure bé. Aquí es pot recuperar l'intel·lectualisme moral de Sòcrates. Els polítics haurien de ser bones persones, ètiques. Hi ha gent que és intel·ligent i sàvia però fa el mal, això és indiscutible. Per altra banda però també tenim que hi ha maldat creada per la ignorància.

Un bon polític hauria d'estar molt cultivat filosòficament, especialment en l'àmbit de l'ètica. Entendre que som, quines necessitats tenim, quina és la nostra essència és fonamental per a que poder obrar bé, en benefici de la gent. Està clar que això no és suficient, per alguna cosa hi ha un govern amb molts ministres. A part d'haver un rerefons filosòfic, humà, en les esferes de poder, hauria d'haver gent competent especialitzada en la funció que ha de dur a terme en el seu càrrec (professionals de la salut en el ministeri de sanitat, professionals de l'educació en el ministeri d'educació...) no com passa en la demagògia actual.

Cal afegir i molt important no passar per alt, que les persones governants tinguin intel·lectualment superiors, no els converteix necessàriament en moralment superiors. Poden ser-ho, sí, però si no ho són poden ser molt més perjudicials que els incompetents actuals. Sòcrates considera en l'intel·lectualisme moral que una persona verdaderament intel·ligent, sàvia i racional serà també moralment correcta. Però potser això és un gran error perquè els humans també tenen una naturalesa irracional que pot entrar en conflicte amb les idees i els valors morals.

Hauria d'haver una democràcia amb ciutadans educats, crítics i competents, per tal de poder identificar si els polítics realment són moralment correctes i si no, fer-los fora. Per tant, el poble també hauria de tenir un ampli coneixement filosòfic.

En conclusió, crec que els governants haurien de ser filòsofs, però no només filòsofs, sinó savis cultivats també en cada àmbit específic rellevant per a la societat. Degut a la naturalesa irracional de l'ésser humà, l'intel·lectualisme moral no és un enfocament infal·lible ni absolut, tot i que pugui ser rellevant; per tant hauria de complementar-se amb una democràcia real, en el marc d'una societat integrada per ciutadans conscients i crítics amb capacitat per al pensament filosòfic.

JOCS FLORALS

Amb motiu de la celebració de la diada de Sant Jordi, el nostre institut s'ha omplert un any més de literatura, creativitat, enginy i lletres. Compartim alguns dels treballs guardonats en el certamen d'enguany, que destaquen per la seva qualitat, originalitat i talent.

Per Sant Jordi, l'alumnat de llatí de Batxillerat va participar en un concurs de traducció. La prova consistia a fer una versió d'un text llatí adaptat al nivell dels participants. El text proposat era la fable *Vulpis et Ciconia* («La guineu i la cigonya»), escrita originàriament en grec per Isop i adaptada al llatí per Fedre.

En l'àmbit de la creació literària, us presentem també el text guanyador del primer premi de Batxillerat en la modalitat de prosa, «El forat negre de la rentadora», una narració que va captivar el jurat per la seva gran originalitat i el seu humor intel·ligent. Així mateix, celebrem el talent dels nostres escriptors més joves amb la publicació del relat «Más allá del campamento», de l'alumna de 3r d'ESO Lena Geuens, guardonat amb un dels premis literaris d'aquesta edició.

Us convidem a capbussar-vos en la lectura d'aquestes magnífiques obres. Enhorabona a les autores per la seva dedicació i el seu talent!

Avui m'han posat a la rentadora i no sé si podré tornar a sortir. Corre un rumor entre tots els mitjons que diu que de tant en tant, un mitjó desapareix i no torna a ser vist. Hi ha diverses teories, però n'hi ha dos que destaquen: una diu qui hi ha un forat negre a la rentadora i l'altra diu que hi ha un portal a una altra dimensió.

En tot cas, la rentadora s'acaba d'engegar i s'està omplint d'aigua amb sabó. La rentadora comença a girar a una velocitat vertiginosa que fa que em maregi: Entre cops i empentes amb les altres peces de roba acabo sent empès a les parets de la rentadora. De sobte, rebo un cop molt fort que em fa perdre el coneixement.

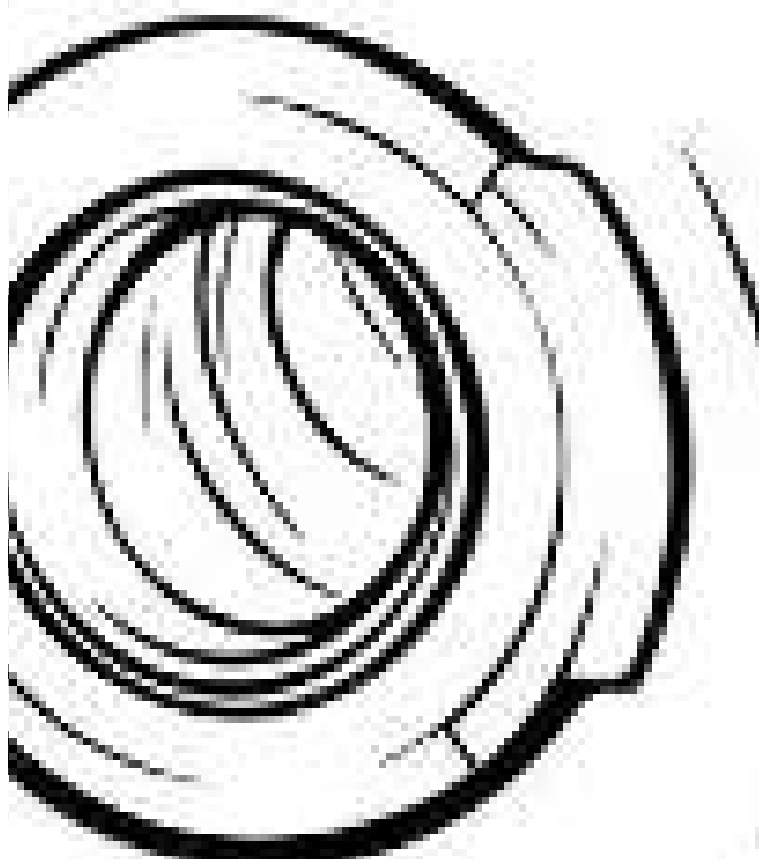
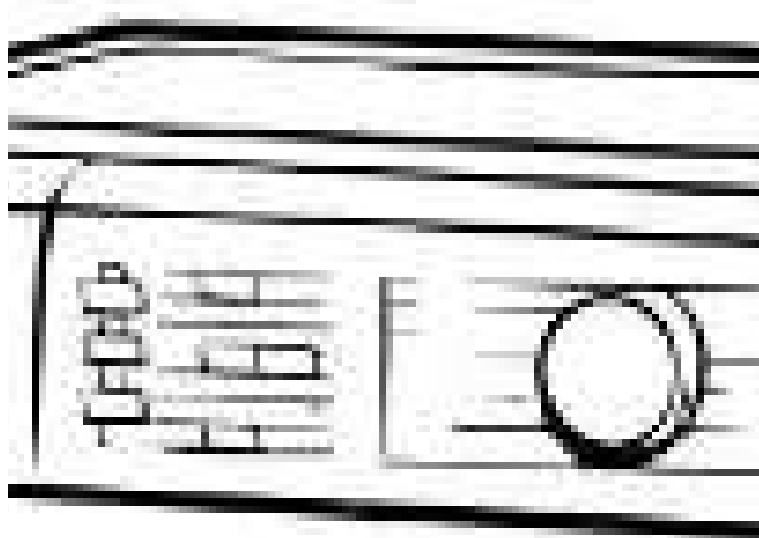
Quan començo a recuperar el coneixement em trobo viatjant a tota velocitat per tubs foscos i estrets. Al cap d'una bona estona surto disparat i caic en una mena de capsa plena de mitjons sense coneixement i suposo que els ha passat el mateix que a mi.

Dins d'aquesta capsa puc tranquil·litzar-me una mica i ordenar els meus pensaments. Dedueixo que m'ha passat el mateix que als altres mitjons desapareguts. Estic molt espantat, no sé què ens passarà a tots els mitjons que estem en aquesta capsa.

El temps d'espera passa lentament i, a mesura que els altres mitjons es desperten augmenta la confusió i l'angoixa. De sobte, la càpsula s'ha començat a moure i l'exterior s'il·lumina. Veig que estem en una fàbrica i que hi ha moltes capses com la nostra. M'adono que les capses quan surten de les, màquines estan plenes de paquets de mitjons. Llavors, me n'adono d'un fet alarmant, aquesta fàbrica m'és familiar, com si hi hagués estat abans...

En aquest moment m'adono de l'aterridora veritat. Els mitjons que desapareixen són portats a una fàbrica a on se'ls hi esborra la memòria per poder tenir una vida nova.

Em pregunto quantes vegades m'han esborrat la memòria, hi haurà algú que pugui aturar aquest cicle infernal? Espero que sí. Ara estem entrant a la màquina, al meu voltant només hi ha desesperació i terror. D'aquí uns segons no recordaré res i començaré una nova vida. Adeu.

EL FORAT NEGRE DE LA RENTADORA

Sílvia Freixes Bargalló. 1r Bat A

Tras dos bolsas llenas de vómito y unas quinientas preguntas sobre cuánto tiempo faltaba para llegar a su destino, al fin aparcaron el coche en la parcela del camping. Los padres se instalaban en el lugar, Alma leía un libro a la sombra de un árbol y Miguel jugaba a la pelota.

Alma y Miguel tenían personalidades muy diferentes: ella era una chica reservada y taciturna, mas esto no significaba que fuese tímida; sencillamente, sus pensamientos internos le parecían más interesantes que cualquier conversación que pudiese tener con otra persona. Alma, al ser la hermana mayor, siempre había sido una persona madura y protectora. Miguel, por otro lado,

al tenerla a ella para cuidarle en cualquier momento, nunca logró madurar completamente. Él era un chico inquieto y de esos que no callan ni debajo del agua. A no ser por las similitudes físicas, nadie asumiría que son parientes: los dos compartían unos ojos azul cristalino, cabello rizado y castaño, estatura baja y una tez tan pálida que solo alguien de la familia Martínez podría poseerla.

Aquel mismo día, horas más tarde, Miguel contemplaba con aburrimiento el espacio alrededor.

Detrás del camping, más allá de las caravanas y la valla rota que parecía que nadie se había molestado en arreglar desde hacía años, empezaban los árboles altos y robustos que apenas dejaban pasar la luz y detrás se ocultaba un bosque que daba la sensación de no tener fin. Los primeros días fueron tranquilos y simples, demasiado simples para la personalidad de Miguel.

Al tercer día, mientras los adultos dormían en la caravana y Alma se sumergía en un libro una vez más, Miguel decidió que no aguantaba más.

—¡Alma! —exclamó Miguel, mientras abría la cremallera de la tienda de acampar de su hermana—. ¿Te has fijado en el bosque de ahí atrás?

—¿Por qué preguntas? —cuestionó ella con tono irritado.

—¿Quieres ir conmigo? —dijo él con una cara de pena intentando convencerla.

Más allá del campamento

Lena Geuens Pedraz E3B

Alma no habló, pero su expresión facial lo hizo por ella y Miguel rápidamente asumió que eso significaba un no.

—Porfa, porfa, porfa —respondió suplicándole.

—Es tarde, deberías irte a dormir —dijo Alma, dejando a su lado protector hablar.

—Tú no estás durmiendo y yo no tengo ni una pizca de sueño —argumentó Miguel—. Además, nunca haces nada conmigo últimamente, siempre estás leyendo... —admitió con cara triste.

Alma, sintiéndose culpable, decidió darle una vuelta durante unos segundos.

—De acuerdo... —dijo ella murmurando.

Sigilosamente salieron de la tienda y se acercaron al bosque. Iban caminando sin rumbo claro; Miguel correteaba por todos lados inspeccionando cada pequeña cosa, mientras Alma se limitaba a ir paseando lentamente detrás de él. Miguel se topó con un gran tronco hueco en su camino e, instintivamente, se puso a cuatro patas y se metió dentro de él. Alma empezó a irritarse porque Miguel no salía del tronco y la ignoraba cuando le gritaba que saliera ya. Al final no vio otra solución aparte de meterse dentro también, se agachó y se adentró en el tronco, pero Miguel no estaba ahí.

Alma, preocupada por su hermano, empezó a gritar otra vez y decidió salir ya del tronco. Entonces sintió un abrazo por la espalda que le relajó todo el cuerpo, Miguel estaba a salvo. Él intentó explicar que al salir del tronco ella había desaparecido y entró en pánico, los dos estaban muy confundidos y no lograban entender la situación, así que decidieron volver al camping e irse a dormir.

La mañana siguiente, Miguel fue el primero en despertarse y fue a la caravana a despertar a sus padres para poder desayunar, pero no los vio. Supuso que ya estarían en la cafetería tomándose algo y se acercó, pero todo el camino tuvo una sensación extraña: algo no estaba bien, aunque no lograba descifrar el qué. Al llegar a la cafetería, rápidamente se dio cuenta de lo que pasaba, no había nadie: ni sus padres, ni los turistas holandeses, ni la panadera. Intentó buscar razones para que esto tuviese sentido, pero no lo consiguió y fue a despertar a Alma. Le explicó la situación, pero obviamente ella no confiaba en la palabra de su hermano pequeño y fue a comprobar por ella misma. Los dos se pasaron horas buscando por todo el camping e intentando conseguir conexión para llamar a sus padres; nada funcionó, nadie apareció.

Entraron al bosque con desesperación por encontrar a alguien y hallaron el tronco del otro día, lo que les hizo recordar el incidente que tuvieron. Empezaron a especular que, tal vez, ese tronco viejo estaba relacionado de alguna manera con lo que estaba pasando. Miguel, que veía muchas películas de fantasía, pensaba que era un túnel de dimensiones paralelas. Alma claramente no era tan infantil para creerse eso, pero para que Miguel callase, volvieron a pasar los dos por el tronco. Al salir, nada había cambiado a primera vista y volvieron al camping corriendo. Miguel, que tenía una poca esperanza en su corazón, se decepcionó profundamente al ver que seguían solos, completamente solos.

El hambre les estaba matando y fueron en busca de comida, pero no tuvieron éxito, parecía que todas las caravanas habían sido saqueadas. Se sentaron exhaustos en unas sillas plegables que les clavaban la espalda con los hierros. Se quedaron ahí durante media o una hora, habían perdido la noción del tiempo. Las ganas de comer de Alma le hicieron empezar a imaginarse olores, se imaginaba un rico bistec de carne a la brasa que aún se estaba cocinando. Entonces Miguel habló y dijo que se estaba imaginando el mismo olor, la conexión de hermanos es fuerte, pero no tanto, ninguno de los dos imaginaba nada. Fueron siguiendo el trazo del olor para, con un poco de suerte, encontrar su fuente. Venía de dentro de una caravana. Sin dudarle ni un segundo, abrieron la puerta. Dentro se encontraba un chico calmado que parecía de la edad de Alma cocinando carne. Al verlos, el chico sonrió como si no estuviese sorprendido en lo más mínimo de esta aparición.

Se pasaron un buen rato hablando y este chico, que ahora sabían que se llamaba Ángel, les explicó que el tronco del bosque era un puente entre realidades, pero no estaba abierto siempre. Ángel explicó que él vivía en esta realidad, aunque de vez en cuando volvía a la otra para conseguir alimentos y demás. Cada vez que alguien acababa en su realidad por accidente, les ayudaba a volver a salir. Explicó que a él no le gustaba el otro mundo, donde hay que estudiar y trabajar. Aquí podía vivir sin ataduras y sin lidiar con tanta gente.

Pasaron el resto del día investigando lugares de ese mundo. Ángel había construido muchas estructuras en su tiempo allí, como un tobogán de diez metros de largo que atravesaba el bosque, en el cual Miguel se subió y se volvió a subir hasta marearse. La noche cayó y esperaban impacientemente a que las manecillas del reloj tocasen las doce. Miguel, sin las costumbres, preguntó mil veces a Ángel cuánto tiempo quedaba hasta hartarlo.

La hora llegó, Miguel y Alma se preparaban al lado del tronco y Ángel contaba los segundos.

—Espera —dijo Alma—. ¿En serio quieres volver ya, Miguel?

—Pues claro... ¿Tú no? —preguntó alarmado por esta inesperada intervención.

—No sé... Se está bien aquí, ¿no crees? ¡Mira a Ángel! Vive la vida soñada —dijo ella intentando persuadir a su hermano.

—¡Pero tenemos amigos y familia, Alma! —No nos podemos quedar aquí, por favor —empezaba a formar una cara de preocupación verdadera.

—Siento meterme... pero quedan 30 segundos para medianoche —intervino Ángel.

—¡Por favor, Alma! No me hagas esto... —habló Miguel llorando lágrimas.

—Es que... —dio un paso atrás, alejándose del tronco.

—Ya es la hora, chicos, pasad o no, a mí me da igual. —Pero lo que queráis hacer, ¡hacedlo ahora! —intervino por segunda vez el chico.

Miguel cogió a su hermana del brazo y la arrastró con todas sus fuerzas hasta llegar al otro lado. Al principio parecía enfadada, pero luego Alma se puso a pensar y ganó claridad. Lo que le hizo darse cuenta de que su hermano hizo lo correcto. Intentaron explicarlo todo a sus padres, pero ellos no les creyeron y asumieron que se habían escapado a hacer gamberradas todo el día. Con el pasar de los años, esto se convertiría en un mero recuerdo borroso de sus infancias.

Vulpis et Ciconia

TRADUCCIÓ DEL LLATÍ

Aileen Ruz
Pérez 1rBatx C

PER SANT JORDI, L'ALUMNAT DE LLATÍ DE 4T D'ESO I BATXILLERAT VA PARTICIPAR EN UN CONCURS DE TRADUCCIÓ. LA PROVA CONSISTIA EN FER UNA VERSIÓ D'UN TEXT LLATÍ ADAPTAT SEGON EL NIVELL. EL TEXT ERA UNA FAULA, «LA GUINEU I LA CIGONYA» (*VULPIS ET CICONIA*), ESCRITA ORIGINÀRIAMENT EN GREC PER ISOP I I ADAPTADA AL LLATÍ PER FEDRE.

AQUÍ TENIU EL TEXT GUANYADOR. LA SEVA AUTORA ÉS L'AILEEN RUZ DE 1R DE BATXILLERAT. GAUDIU DE LA LECTURA I RECORDEU QUE, COM DIU LA FAULA, "*NULLI NOCENDUM: SI QUIS VERO LAESERIT, MULTANDUM SIMILI IURE FABELLA ADMONET*" (NO S'HA DE FER MAL A NINGÚ; PERÒ SI ALGÚ FA MAL A UN ALTRE, LA FAULA ADVERTEIX QUE HA DE SER CASTIGAT AMB LA MATEIXA LLEI).

Vulpes ad cenam ciconiam inuitavit. Vulpes ciconiae patinam plenam sorbitionis liquidae praebuit. Ciconia igitur famem satiare non potuit. Deinde ciconia ad cenam vulpem reuocavit, cibo plenam lagonam posuit, in lagonam rostrum inseruit et satiata est. Ciconia coniuam fame torquet. Itaque vulpes iniuriam ciconiae expiavit.

Una vegada hi havia dues amigues, la cigonya i la guineu. Un dia la guineu va decidir convidar la cigonya a sopar. Quan aquesta va arribar, la guineu li va oferir per menjar una safata plena d'un beuratge, i la cigonya no va poder saciar la seva gana.

Uns dies després, va ser la cigonya qui va convidar la guineu a sopar. Aquesta li va oferir una ampolla plena de menjar. Seguidament, la cigonya va introduir-hi el seu bec i va poder menjar a gust. La cigonya va deixar que la guineu morís de fam per castigar-la per la primera vegada.

Ressenyes

Les ressenyes que trobareu a continuació analitzen, descriuen i valoren l'obra de teatre *La casa de Bernarda Alba*, treballada a 1r de Batxillerat dins l'assignatura de Castellà; la pel·lícula *Das Experiment*, visualitzada a l'assignatura de Psicologia de 1r de Batxillerat; i, finalment, dues ressenyes sobre autors de filosofia política en què s'analitzen la vida, l'obra i el pensament d'aquests filòsofs de l'assignatura Ciutadania, política i dret optativa també de 1r Batx.

Ressenyes de La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca

El passat 13 de gener, l'alumnat de primer de Batxillerat i cinc docents vam anar al Teatreneu de Gràcia a veure una adaptació de La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca. Dins l'assignatura de Llengua castellana i Literatura (professora María E Martín), els alumnes van fer una activitat prèvia a la representació, i com a tasca posterior, van escriure, en parelles, una ressenya. Per escriure la ressenya, els estudiants van disposar de una pauta amb preguntes que havien de respondre, així totes les ressenyes tenen la mateixa estructura. L'alumnat va redactar la ressenya a classe i a mà, i sense ajuda d'Internet. A més, només va disposar d'una sessió.

Como professora de la matèria, vaig gaudir de la lectura i vaig adonar-me fins a quin punt la història tràgica de Bernarda i les seves filles va arribar als alumnes. Ara, per la revista de l'institut, he seleccionat tres ressenyes, una de cada grup, que podeu llegir a continuació.

María Martín

LA CASA DE BERNARDA ALBA

Aitana Serna i Mireia Juanhuix, Batx 1A

El otro día fuimos al teatro con el instituto a ver La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca. Fuimos en metro todos juntos y nosotras nos sentamos juntas en la planta de arriba del teatro. El teatro se llama TeatreNeu y está en el barrio de Gràcia. No es muy grande, pero está bien organizado.

La obra que vimos está ambientada en los años treinta del siglo XX y trata de lo dura que era la vida en esa época y la represión que sufrían las mujeres. La casa de Bernarda Alba transcurre toda en una casa, en la que se encierran una madre y sus hijas para respetar el luto de su padre. Las niñas se sienten aisladas, pero la estricta madre les prohíbe la libertad, aun sabiendo lo jóvenes que son. A raíz de esta situación, ocurren conflictos que hacen la trama muy intrigante.

En cuanto a la interpretación, había cuatro actrices y algunas hacían más de un papel. Habían omitido a dos hermanas de las cinco para hacer la obra más dinámica. Todas las actrices transmitían muy bien las emociones de cada personaje y actuaron con un solo decorado, que era el salón de la casa. Esto está muy logrado porque en los lados del escenario habían colocado unas puertas que permitían moverse por la “casa”. Las paredes eran negras y había pocas ventanas para dar la sensación de oscuridad y represión.

Sobre los temas, expresa muy bien el mensaje de que las mujeres suelen salir perjudicadas de situaciones creadas por hombres, los cuales salen ganando sin ningún remordimiento.

Para finalizar, nos parece muy interesante que un hombre de esa época quisiera escribir sobre una situación que nos afecta a nosotras y le recomendamos la obra a cualquier persona que disfrute del teatro y los temas sociales. A nosotras nos dejó que pensar y esta reseña nos ha ayudado a entenderla mejor.

Federico García Lorca

La casa de Bernarda Alba

Isabel Freixes i Doaa Antari, Batx 1B

El pasado 13 de enero fuimos todo el curso al teatro a ver La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca. El Teatre Neu está situado en Gràcia. Fuimos en metro y bajamos en la parada de Joanic. Nos sentamos juntas en las últimas filas. Al principio no escuchábamos bien lo que decían en la obra, pero poco a poco nos fuimos sumergiendo en la historia.

El teatro nos pareció bastante espacioso y bonito.

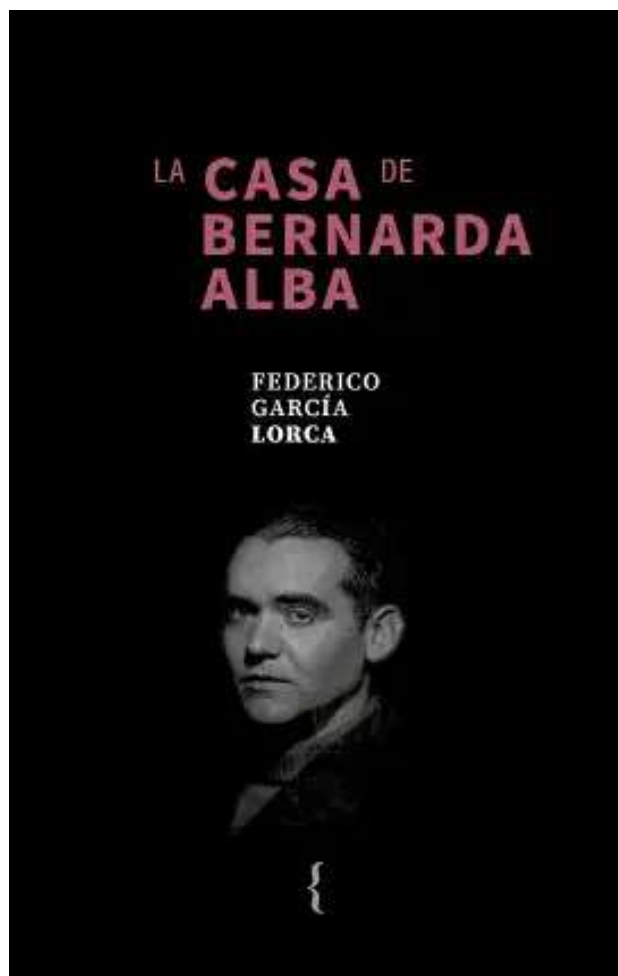
Respecto a la obra, se sitúa en casa de Bernarda Alba, una mujer de unos 60 años que vive con sus tres hijas: Angustias, Adela y Martirio. La obra empieza con la muerte del marido de Bernarda y el comienzo de ocho años de luto en esa casa. Las hermanas tenían prohibido salir al exterior y el conflicto comienza por un hombre, Pepe el Romano, que estaba a punto de casarse con Angustias. Resulta que Adela se veía con él de forma clandestina y Martirio lo descubrió. Todo esto da lugar a una desgracia que no podemos desvelar.

En cuanto a la interpretación, nos han gustado todas las actrices, sobre todo su expresividad. Nos ha encantado la actriz de Bernarda ya que, a pesar de la gran diferencia de carácter y edad, ha logrado sumergirse en el personaje. Tal vez cuando lamentaban la muerte de unos de los personajes, podíamos notar que era una actuación y que estaba exagerado, pero en general nos ha gustado mucho la actuación.

Sobre el decorado, pudimos apreciar que escogieron una paleta de colores apagados, como el marrón y el negro. Nos llamó la atención la ventana con rejas y los golpes del bastón de Bernarda, dando una sensación de autoridad y poder. Por lo que respecta al vestuario, creemos que lograron que estuviera muy bien ambientado a esa época y clase social. También ayudaron las luces poco intensas, dando la impresión de poca libertad. Todos estos elementos fueron clave para que profundizáramos más en la historia.

En cuanto a los temas principales de la obra, se abordan principalmente el amor, la muerte, la represión hacia la mujer y los problemas familiares. Todos estos temas son expresados a través del silencio, los gritos y la escenografía.

En conclusión, nos ha gustado bastante la obra y la recomendaríamos a personas de más de 16 años para poder entenderla bien. Salimos del teatro reflexionando sobre la represión que sufrían las mujeres y sobre cómo siempre el hombre acaba ileso en obras de esta época.

LA CASA DE BERNARDA ALBA

Daniel Sousa i Héctor Robledo,
Batx 1C

El martes 13 de enero de 2026 fuimos al TeatreNeu, situado en el barrio de Gràcia de Barcelona, a ver la representación de la obra de Federico García Lora La casa de Bernarda Alba. Fuimos al teatro en metro, y el trayecto fue tranquilo y divertido. En el teatro estuvimos sentados en el anfiteatro, junto a Martín y Eloi.

La obra trata sobre Bernarda Alba, una mujer autoritaria que, tras la muerte de su marido, impone a sus hijas un luto de ocho años muy estricto. El conflicto principal surge de la falta de libertad y los sentimientos reprimidos, especialmente por el amor hacia Pepe, que provoca tensiones y enfrentamientos entre hermanas.

La interpretación de las actrices fue excelente y profesional. En nuestra opinión, los personajes de Adela y Bernarda fueron los mejor interpretados. Bernarda transmitió dureza y control. Por otra parte, Adela resultó muy emotiva y creíble. Para nosotros, el momento más impactante fue el final. Deseamos que lo podáis ver.

La escenografía es sencilla con colores oscuros, igual que el vestuario, lo que ayudaba a crear una atmósfera de luto. La iluminación reforzaba ese ambiente cerrado y triste.

La obra aborda temas como la represión, la autoridad y la falta de libertad de las mujeres. Estos temas provocan conflictos y sufrimiento entre los personajes. La representación ayuda a transmitir este mensaje mediante el tono serio y la tensión constante.

En conclusión, recomendamos esta obra porque hace pensar sobre la libertad y las normas sociales. Nos dio mucha rabia ver cómo Bernarda controla la vida de sus hijas y cómo el silencio acaba provocando tantas peleas y desgracias. Al salir del teatro, nos sentimos impactados y la obra nos hizo reflexionar sobre lo importante que es poder expresar lo que sentimos. Por eso la recomendamos, porque no solo entretiene, sino que también te hace reflexionar.

Ressenya: DAS EXPERIMENT

CINEMA I PSICOLOGIA
SOCIAL
Dafne Buqueras i
Lola Piccininno
1r Batx B

PER FINALITZAR EL CURS DE PSICOLOGIA, L'ALUMNAT HA TREBALLAT A FONDS L'ÀMBIT DE LA PSICOLOGIA SOCIAL. ELS ESTUDIANTS S'HAN ACOSTAT ALS EXPERIMENTS MÉS CONEGUTS DE LA HISTÒRIA D'AQUESTA DISCIPLINA I HAN REDACTAT RESSENYES CRÍTQUES DE LA PEL·LÍCULA ALEMANYA DAS EXPERIMENT, UN FILM QUE RECREA EL CÈLEBRE I POLÈMIC EXPERIMENT DE LA PRESÓ DE STANFORD. A CONTINUACIÓ, US DEIXEM LA RESSENYA MÉS COMPLETA D'AQUESTA ACTIVITAT. NO US LA PERDEU!

Das Experiment és una pel·lícula basada en el cèlebre experiment de la presó de Stanford que va dirigir el psicòleg Philip Zimbardo l'any 1971. La història narra un experiment on vint homes psicològicament sans són tancats en un entorn carcerari simulat a canvi d'uns diners. De manera completament aleatòria, a vuit d'ells se'ls assigna el rol de guàrdies i a dotze el de presoners. El conflicte principal se centra en com el poder i els rols socials de la simulació poden arribar a transformar per complet el comportament humà. Al principi tot sembla controlat i fins i tot una mica irreal, però a mesura que passen els dies la situació es torna extrema, derivant en abusos, humiliacions, violència sàdica i una pèrdua total de control per part dels guàrdies en qüestió de dies.

En l'àmbit personal, ens costa creure que les persones es puguin transformar d'aquesta manera i arribar a extrems així de violents tan ràpidament. Tanmateix, en investigar després sobre el cas real de Stanford i veure fets com els de la presó d'Abu Ghraib, ens adonem que la realitat pot ser encara pitjor que la ficció de la pel·lícula. La història adquireix un sentit molt més profund i terrorífic quan s'analitzen els conceptes claus de la psicologia social. El primer d'ells és el dilema de les pomes podrides en el "barril podrit". Davant d'actes cruels, tendim a pensar que la culpa és de persones malvades per naturalesa (les pomes), però l'experiment demostra que el problema real és el context i el sistema (el barril podrit).

L'entorn carcerari empeny i té més força que la personalitat. El personatge de Berus (el guàrdia líder) n'és el reflex perfecte: comença sent una persona insegura i normal, però quan rep l'uniforme i l'autoritat es transforma en algú cruel, fent emergir conductes extremes on la situació corromp la persona. De totes maneres, la psicologia no vol justificar aquest canvi de conducta perquè es poden veure excepcions on guàrdies no segueixen la dinàmica del grup, tot i que són pocs casos, el que vol és explicar per què ens podem arribar a comportar de manera tan diferent de la nostra personalitat.

Aquesta dinàmica es lliga estretament amb la pressió del grup i la conformitat, descrita per Solomon Asch. A la pel·lícula es veu clarament com els altres guàrdies actuen de manera progressiva. No comencen amb maldat des d'un principi, sinó que per por a quedar exclosos de la immunitat del grup, imiten i recolzen el que feia en Berus per la necessitat de pertinença i pressió social. En contrast, emergeix la figura de Tarek, un periodista que entra per necessitat econòmica i interès professional, que destaca per no acceptar fàcilment la submissió i intentar defensar la seva

dignitat davant dels guàrdies mitjançant el pensament crític i la voluntat de no perdre la seva identitat personal encara que el sistema la intenti destruir. La relació entre Tarek i Berus simbolitza la lluita entre la dignitat humana i l'abús de poder.

D'altra banda, la pel·lícula es relaciona amb els experiments d'obediència a l'autoritat de Stanley Milgram i l'anomenada "excusa d'Eichmann", que demostren que les persones poden actuar de manera immoral per obediència si es veuen obligades pel context. Això ho veiem reflectit en els científics (especialment l'home, més que la dona), que actuen exactament sota aquesta premissa: s'escuden en la "ciència" i el progrés per no aturar l'experiment a temps, passant per sobre de l'ètica i ignorant de manera automàtica la gravetat de la situació perquè es limiten a "obeir ordres" i atribueix en la seva responsabilitat moral a una entitat superior. Aquesta teoria ha sigut investigada en diversos experiments, a més dels que hem anomenat, i tots ells creen un gran debat entre si es pot sortir d'aquest sistema o no, però no és tan fàcil com es creu. Hi ha diverses crítiques que simplifiquen massa la ment humana i la pressió social que podem arribar a sentir dient que "si no vols no segueixes aquestes conductes". La psicologia social ens ajuda a comprendre la complexitat d'aquestes situacions. Tal com es reflecteix a la pel·lícula, els abusos i les humiliacions no apareixen de manera sobtada, sinó que són el resultat d'un procés psicològic i conductual gradual que pot portar les persones a traspasar certs límits gairebé sense adonar-se'n.

En conclusió, la pel·lícula ens ha agradat molt i és una lliçó de psicologia social que ens ha fet reflexionar profundament. Demuestra que el nostre codi moral i la nostra identitat són molt més fràgils davant de les estructures de poder del que ens agradaria admetre. El missatge més destacable d'aquests experiments i representacions cinematogràfiques és que hem de mantenir sempre el pensament crític i els nostres valors morals ben presents per pensar abans d'actuar, evitant seguir ordres o pressions del grup de manera automàtica per no perdre mai la nostra dignitat i humanitat.

Ressenya: **SIMONE WEIL**

AITANA SERNA
1r Batxillerat

Simone Weil o “verge roja” va néixer a París el 3 de febrer de 1909 en una família jueva burgesa. El seu pare era metge i el seu germà, André Weil, matemàtic. A causa de l'ambient intel·lectual que l'envoltava, aviat es va interessar per la filosofia i la política, que més tard estudiaria. Als 16 anys va entrar al Lycée Henri IV, on va ser alumna d'Alain, i més tard a l'Escola Normal Superior de París. Allà va coincidir amb Simone de Beauvoir, que, tot i no portar-se gaire bé amb Weil, l'admirava per la seva empatia: «Les seves llàgrimes em van fer respectar-la més que els seus dots per la filosofia». Després d'estudiar filosofia i literatura clàssica, va treballar com a professora en diversos liceus per noies, però va tenir problemes amb els seus superiors per la seva ideologia i per criticar el sistema educatiu (es negava a menjar més que el que donaven a les famílies de baixos recursos i escrivia en diaris d'esquerres). El 1930 va viatjar a Alamània i va veure en primera persona la situació horrible amb la lluita del comunisme de Stalin, l'esquerra dividida i el partit nazi avançant. Als 25 anys va deixar temporalment l'ensenyament per treballar com a obrera a la fàbrica Renault i així entendre millor la vida dels treballadors. Aquesta experiència va canviar la seva visió sobre les condicions de la classe obrera i la va fer reflexionar sobre la separació del treball manual i el treball intel·lectual. Durant la Guerra Civil Espanyola, va viatjar a Barcelona, igual que autors com George Orwell, per unir-se al bàndol republicà, primer com a periodista voluntària i després amb la Columna Durruti al front d'Aragó, tot i que una cremada treballant a la cuina la va obligar a tornar a França. Durant la Segona Guerra Mundial, va treballar a Marsella com a obrera agrícola i en acabat a Anglaterra col·laborant amb la Resistència francesa. Va morir de tuberculosi el 24 d'agost de 1943 a Londres amb només 34 anys.

Simone Weil va escriure més de vint obres, la major part de les quals va ser publicada després de la seva mort. Entre les principals obres destaquen *La gravetat i la gràcia*, que parla de la condició humana i compara la gravetat com a egoisme i món material amb la gràcia com a atenció i acceptació; *La condició obrera*, on parla de les seves experiències com a treballadora i de la deshumanització i opressió dels treballadors; *Echar raíces*, un text sobre deures humans i la falta de pertinença de la societat moderna; i *Letter to a Priest* o *Waiting for God*, sobre Déu i l'espiritualitat.

"L'atenció és la més estranya i més pura forma de generositat".

Pel que fa a la teoria política, Weil combina filosofia, política i ètica. Una part important del seu pensament és que rebutja l'autoritat centralitzada, és a dir, considera que si una sola persona/partit/organització té tot el poder acostumarà a abusar-ne i decidir per les persones i es crearan jerarquies abusives (societat i treball). Ella rebutjava els partits polítics i el comunisme estalinista (marxisme-leninisme), que portaven al totalitarisme, l'economia planificada, la repressió i el terror, per tant, eren limitadors de la llibertat. Simone Weil no era la "típica" anarquista, ella no volia destruir l'estat com a tal, sinó crear societats horitzontals (sense jerarquies) i cooperatives, on no existís el poder absolut i tothom fos responsable de la seva vida i la societat en què viu, mitjançant la participació. Tot i no ser una anarquista tradicional, va participar en la Columna Durruti, un grup anarquista que lluitava contra Franco, això demostra que combinava l'acció directa amb la reflexió, que no només era política, era filosòfica, moral i ètica i es plantejava el valor de la llibertat. Creia que la revolució només té sentit si els oprimits prenen consciència i control del seu futur, l'objectiu és canviar les coses, no oprimir persones i, per fer-ho, volia crear condicions justes, que disminueixen la violència de la revolució i afegeixen credibilitat.

«La paraula revolució és una paraula per la qual es mata, per la qual es mor, per la qual s'envia a les masses populars a la mort, però que no té cap contingut».

Altres idees importants de la teoria política de Simone Weil són la justícia social, la responsabilitat de cada persona i la seva crítica a la violència i al poder. Weil creia que una societat és injusta quan permet que uns visquin bé mentre altres pateixen explotació, sobretot els treballadors. Per això donava molta importància al treball manual, que considerava essencial per entendre la realitat social. Segons ella, quan els qui governen o decideixen no coneixen el sofriment del treball, es crea una relació de dominació. A més tot i haver participat en la Guerra Civil Espanyola, Simone Weil odiava la violència. Pensava que la violència deshumanitza tant a qui la pateix com a qui l'exerceix, encara que sigui per una causa justa. Finalment, Simone Weil defensava que la política ha d'estar sempre unida a l'ètica. Per a ella, no tot és acceptable només perquè sigui legal o útil. Valors com l'atenció als altres, la compassió i el respecte per la dignitat humana són importants per construir una societat justa. Això explica per què el seu pensament polític està tan relacionat amb l'anarquisme: rebutja les jerarquies abusives i aposta per una societat on les persones cooperin lliurement i amb responsabilitat moral.

És interessant comparar-la amb els autors que hem estudiat durant el curs. Hobbes, per exemple, pensava que els humans som naturalment egoistes i necessitem el control del govern per mantenir l'ordre. Segons ell era lògic donar la nostra llibertat al sobirà a canvi de la seva protecció i manteniment. Per ell qualsevol forma d'estat era millor que res. Simone, en canvi, estava en contra del poder absolut, mai hauria estat d'acord amb la renúncia de la llibertat individual cap a un govern, ja que un govern que ho controla tot portaria a l'opressió i la violència que ella temia. Ella pensava que els valors humans, que s'han mantingut tot a no estar imposats per lleis, serien suficients per crear una societat basada en la cooperació, on el govern que mantingués l'ordre fos una barreja d'ideologies i on s'evitaria la imposició i repressió del poble.

Locke defensava que les persones tenen drets naturals (dret a la vida, llibertat i propietat) i que l'Estat ha de ser limitat, és a dir, ha d'existir només per assegurar aquests drets i per aportar protecció, no tenir tot el poder ni privar de la llibertat individual els seus súbdits. En aquest punt, Weil coincideix parcialment amb Locke, sobretot en la seva crítica a l'abús de poder i en la defensa de la llibertat individual. Tot i això, Simone va més enllà: mentre Locke se centra en els drets, ella dona importància als deures i la responsabilitat, que considera més important que els drets i que ella descriu com el deure de l'individu a no participar en la injustícia. A més, Weil critica la propietat quan crea explotació i Locke la considera un dret fonamental.

Per últim, Rousseau creia que l'ésser humà és bo per naturalesa, però que la societat el corromp creant el sentiment de competició i l'egoisme, i defensava la idea de la voluntat general, segons la qual el poble decideix col·lectivament les lleis. Weil coincideix amb Rousseau en la crítica a la desigualtat social i en la idea que la societat pot corrompre les persones, especialment si es tracta d'un poder absolutista. Tot i això, Simone pensa que fins i tot la majoria es pot equivocar si decideix sense tenir en compte la responsabilitat i el respecte per la dignitat humana. Rousseau veu la voluntat general com la decisió legítima del poble i Weil creu que aquesta pot limitar-se a una nova forma d'opressió si no actua segons l'ètica.

En la meua opinió, Simone va ser una dona molt valenta que es podria haver quedat amb una còmoda vida de burgesa i professora, però va decidir arriscar la seva vida no només per aprendre, també per pura empatia. Estic molt d'acord amb la seva idea del poder, les jerarquies causen opressió i, com també deia Rousseau, porten a l'enveja, la competició i l'egoisme. M'agrada pensar en una societat on tothom tingués alguna cosa a dir i on ens moguéssim pels valors, però, fins i tot sent jove, m'he adonat que hi ha gent que mai podrà sentir empatia per gent que no és de la seva classe, així que no posaria la meua confiança en tot el món.

En general, penso que aquesta dona és una barreja important de tots els pensadors que hem estudiat. Ens hem acostumat a relacionar els sentiments amb debilitat, a limitar la política a la lògica i l'estratègia i a anomenar ingenus o innocents als quals pensen com a persones, però els humans tenim sentiments i la millor manera d'entendre'ns i, fins i tot, controlar-nos, és posar-se en la pell dels altres.

«L'existència humana és una cosa tan fràgil i exposada a aquests perills que no puc estimar sense tremolar».

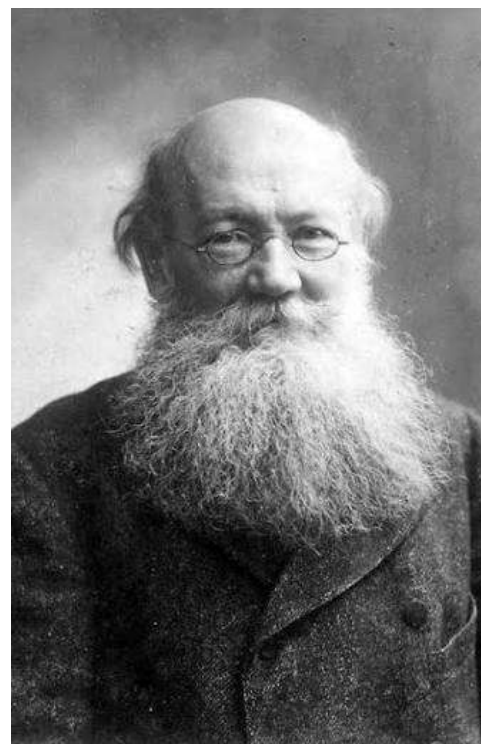
Ressenya: PIOTR KROPOTKIN

TEO ARTIGAS
1r Batxillerat

Kropotkin va néixer l'any 1842 a Moscou en una família aristocràtica, algo que contrasta completament amb la seva futura filosofia. Tot i que tenia el futur assegurat, des de jove va qüestionar l'autoritat i les injustícies socials del govern rus del moment. Va estudiar a l'Escola de Pagesos i va destacar en geografia i ciències naturals. Com a geògraf va fer expedicions a Sibèria i Manxúria, on va observar que moltes comunitats funcionaven amb la cooperació i no en la imposició d'un govern.

Aquestes observacions van impactar en la seva manera de pensar: en lloc de veure la natura com una lluita per la supervivència, hi veia col·laboració, suport i organització. Per la seva participació en cercles revolucionaris, va ser empresonat i després va fugir a Europa Occidental, on va escriure les seves obres més importants, com *El suport mutu* i *La conquesta del pa*. Va morir el 1921, ja de tornada a Rússia.

L'anarquisme de Kropotkin és un dels més estructurats i optimistes de tota la tradició anarquista. A diferència d'altres autors més pessimistes sobre la natura humana, Kropotkin pensa que les persones tendeixen a ajudar-se i cooperar. Aquesta visió s'oposa a la idea que cal un govern fort per evitar el caos; per ell, el caos sovint és provocat precisament pels governs.

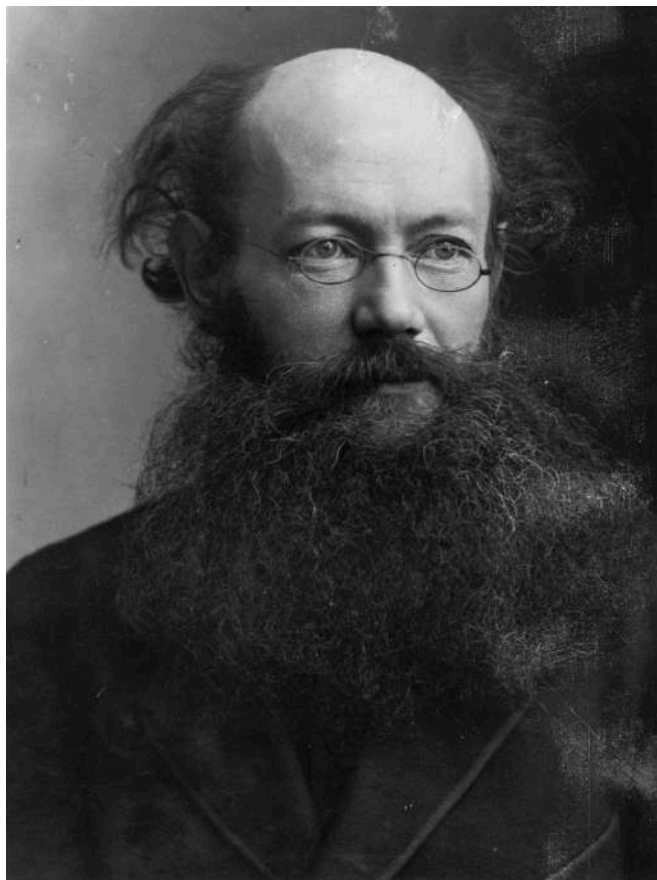
• El suport mutu

Una de les idees centrals de la seva filosofia és el suport mutu. Kropotkin va dedicar anys a estudiar espècies animals i comunitats humanes, i va concloure que la cooperació és una estratègia de supervivència tan o més important que la competició. Això significa que la solidaritat no és un ideal, sinó una força natural que permet la supervivència i el progrés.

Per ell, les societats humanes, quan no estan "distorsionades" per cap tipus de govern, tendeixen a organitzar-se mitjançant pactes, ajuda mútua i responsabilitat compartida.

56
Solidarity, June 30, 1917. The Hand That Will Rule the World—One Big Union.

• Crítica de l'Estat i del capitalisme

Kropotkin considerava que l'Estat és una estructura creada per mantenir privilegis, més que per protegir la convivència. Criticava que el poder polític tradicionalment ha servit per reprimir les classes populars, justificar guerres i sostenir desigualtats. Per això proposava la desaparició de l'Estat i canviar-ho per federacions lliures de comunitats autònomes.

Pel que fa al capitalisme, criticava dos aspectes:

1. La propietat privada dels mitjans de producció, que segons ell genera desigualtats.
2. El salari, perquè considerava que és una forma d'exploració disfressada.

En lloc d'això, defensava una economia basada en la propietat col·lectiva i en la distribució segons les necessitats. Podria semblar utòpic, però ell posava exemples històrics de comunitats de pagesos i gremis medievals, que demostraven que organitzar-se de manera solidària és possible i ha existit moltes vegades.

• Organització social des de baix

Kropotkin confiava que la societat podia organitzar-se amb assemblees locals, cooperatives i federacions voluntàries. No creia en la revolució com un procés violent i autoritari, sinó com un canvi gradual en què les persones assumeixen la responsabilitat de la seva comunitat. Per ell, la llibertat individual i la llibertat col·lectiva són inseparables: ningú és lliure si depèn d'un poder central.

A diferència dels filòsofs contractualistes, que creien que cal un Estat perquè la societat funcioni, Kropotkin defensa just el contrari: pensa que la cooperació humana és natural i que l'Estat només genera desigualtats. Hobbes deia que les persones sense govern serien violentes; Locke pensava que cal protegir la propietat privada; i Rousseau creia en una "voluntat general" que guies l'Estat. Davant d'això, Kropotkin diu que totes aquestes formes d'autoritat limiten la llibertat. En el cas de Plató, ell imaginava un Estat governat per filòsofs que sabrien què és millor per al poble. Kropotkin rebutja aquesta idea: pensa que ningú té dret a governar ningú i que les persones poden organitzar-se millor per elles mateixes si ho fan lliurement.

Kropotkin és un autor que m'atrau perquè explica una manera de veure la societat positiva. Ell diu que la cooperació i l'ajuda mútua també formen part de la naturalesa humana. I, de fet, quan hi ha problemes de veritat com desastres naturals o pandèmies, la gent s'ajuda molt més del que ens pensem. Això em fa pensar que potser les seves idees no són tan utòpiques com semblen.

També m'agrada que trenqui amb la idea que el sistema actual és "inevitable". És fàcil perdre l'esperança quan veus que les desigualtats augmenten i que la política està plena de corrupció. Kropotkin proposa una alternativa que no passa per reforçar l'autoritat, sinó per donar més poder a les comunitats, a la gent que viu i treballa cada dia.

Tot i que m'agrada el seu optimisme, crec que també cal ser crític. Em costa imaginar com funcionaria realment una societat sense cap forma de govern central. No perquè pensi que la gent sigui dolenta, sinó perquè la societat moderna és molt més gran i complexa que les petites comunitats que ell posava d'exemple. Tenim infraestructures gegants, hospitals, transport, grans ciutats... i no sé si només amb assemblees locals i acords voluntaris seria possible coordinar-ho tot.

A més, tot i que crec que la majoria de persones poden ser solidàries, també hi ha gent que aprofitaria la falta d'autoritat per imposar-se als altres. Kropotkin confia molt que la comunitat sabrà frenar aquestes actituds, però no sempre és tan fàcil. De vegades, els grups humans poden dividir-se, competir o crear desigualtats internes encara que no hi hagi un Estat. I si no hi ha cap estructura general que posi límits, pot ser difícil evitar injustícies dins les pròpies comunitats.

També he de dir que en alguns punts em sento més d'acord amb les idees de Locke i Rousseau. M'agrada la idea de Rousseau d'una organització comuna que representi la voluntat de tots, i també entenc el que diu Locke sobre la necessitat de protegir els drets bàsics perquè no tothom actua sempre de manera justa. Crec que el model de govern de Kropotkin és més semblant a l'estat de natura dels contractualistes, i que per tant, comportaria els mateixos problemes.

Per això crec que, encara que la visió de Kropotkin és molt inspiradora, potser és més realista mantenir alguna estructura que garanteixi l'ordre i la llibertat al mateix temps.

El viatge de 4t d'ESO a Mauthausen a través de Francesc Boix

La història no només s'estudia als llibres de text; de vegades, es toca amb les mans. El passat trimestre, l'alumnat de 4t d'ESO de l'institut va tenir l'oportunitat de submergir-se en un dels capítols més foscos i, alhora, més necessaris de recordar de la nostra història recent gràcies a un projecte impulsat pel Departament d'Humanitats.

Tot va començar amb l'arribada d'un objecte carregat de simbolisme: la Maleta del Fotògraf de Mauthausen, un recurs pedagògic cedit pel Museu d'Història de Catalunya. Aquesta maleta de l'exili, plena de documents, objectes i fotografies de l'època, ha esdevingut el fil conductor per entendre el drama de l'exili republicà i la terrible repressió del nazisme en els camps de concentració.

El nostre far en aquest viatge en el temps ha estat Francesc Boix, el fotògraf de Mauthausen. A través de la seva biografia, l'alumnat ha pogut posar cara i ulls a la tragèdia. Boix, un jove barceloní exiliat, va aconseguir sobreviure al camp de Mauthausen i, arriscant la seva vida, va amagar i salvar milers de negatius fotogràfics. Aquelles imatges van esdevenir proves gràfiques incriminatòries clau en els Judicis de Nuremberg per condemnar els líders nazis.

Com a cloenda d'aquest procés d'aprenentatge i reflexió, els alumnes de 4t d'ESO han realitzat un gran treball de creació i empatia històrica: l'elaboració del diari personal de Francesc Boix. En aquestes pàgines fictícies però basades en fets reals, els estudiants han recreat la veu del fotògraf, plasmant els seus temors, la duresa del camp, la solidaritat entre els presos i la seva incansable lluita per fer que el món sabés la veritat.

Amb aquest projecte, l'alumnat no només ha après història, sinó que ha exercit la memòria democràtica, entenent la importància de l'art i el testimoni com a eines de resistència. Us convidem a fullejar les pàgines d'aquesta revista per conèixer de prop els treballs i les reflexions dels nostres joves historiadors.

Sheila Garcia

14 d'agost del 1930

Francesc Boix neix en una família de republicans catalanistes i d'esquerres. Va viure a Barcelona al barri del Poble Sec, amb la seva família. La mare nascuda a l'Aragó, el seu pare era sastre vinculat a la CNT i les seves dues germanes.

Estudia el Batxillerat i comparteix l'afició de la fotografia amb el seu pare.

El text de 14 d'agost del 1934

Aquest any entra com a aprenent a la casa de fotografia industrial Romagosa, ho fa com a aprenent.

Estiu de 1937

“Fa un any que ha esclatat una guerra terrible a Espanya, els sublevats estan intentant posar fi a la República. He decidit afiliar-me a les Joventuts Socialistes Unificades, una organització del PSUC. Estic treballant en la revista Julio com a reporter de guerra. Formo part de la 30a Divisió de l'Exèrcit Popular, soc voluntari degut a la meua edat, des d'aquí puc fer fotografies del front. Propra destinació: el Segre.”

El text 1 d'abril de 1939

La guerra ha acabat, el triomf del bàndol sublevat a portat a Francesc Boix així com a prop de mig milió de persones a creuar la frontera amb França a finals de gener i principis de febrer d'aquell any. La rebuda va ser la concentració de republicans en camps. En el seu cas al camp de la platja d'Argelers. La separació de la seva família marcarà aquests anys.

Juny de 1940

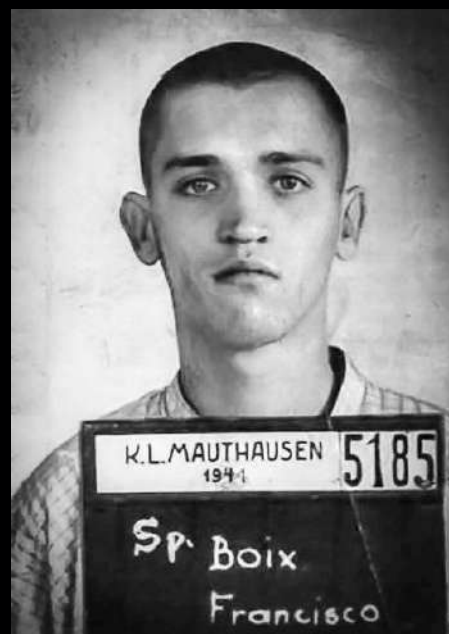
“Els nazis han iniciat la seva ocupació a França, els camps s’estan buidant i molts ens estem unint a la lluita contra els nazis. M’he allistat a la Legió Estrangera de l’Exèrcit francès, és la meua manera de participar en la resistència. La meua lluita contra les dictadures”

Gener de 1941

Francesc Boix va ser capturat pels alemanys i deportat al camp de concentració de Mauthausen. Ell serà dels primers espanyols que entrin al camp.

El seu número serà el 5185.

Treballava a l’arxiu fotogràfic i tenia molta feina encarregant-se de la secció de documentació, estava en contacte amb les fotografies i els negatius que les SS (policia dels camps) feien als presoners.

1944

El grup Poschacher seran una peça clau. Un petit grup de joves van començar a treballar a la pedrera del senyor Anton Poschacher situada fora del camp. Els joves surten cada dia del camp per treballar i va ser quan, amb l’organització d’un grup de republicans espanyols adults, entre els quals, Francesc Boixde treure negatius del camp. Davant la por d’un trasllat dels documents o la crema d’aquests per part dels nazis, els negatius seran amagats a casa de la senyora Anna Pointner, veïna del poble.

Maig de 1945

Les tropes americanes van entrar al camp de Mauthausen i Francesc Boix va ser alliberat (5 de maig de 1945). Durant aquells dies, Boix i els altres joves del “Kommando Poschacher” van recollir els negatius que amagava l’Anna Pointner.

Juntament amb el tortosí Antoni Garcia Alonso, van arribar a treure del camp més de 20.000 fotografies i negatius.

Els anys posteriors...

Boix va intentar difondre els negatius. Només el diari francès “L’Hummanité” va publicar les fotografies. Així va ser com el món sencer les va veure i se’n va valorar la seva importància. Després de les publicacions, Boix va ser cridat a testificar al judici de Nuremberg. Aquest judici va servir per demostrar quins van ser alguns dels responsables nazis dels camps i poder-los jutjar ja que molt sortien en els negatius.

Lucas Duckett i Brais Vázquez 4t C

Anna Pointner

Kommando Poschacher

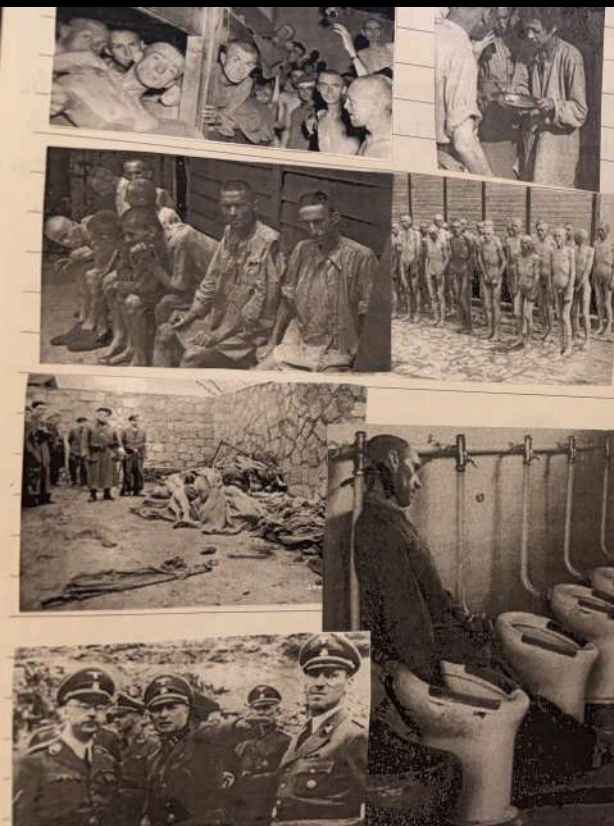
Maig de 1945

SOM LLIBRES!

He corregut al poble, a casa de l'**ANNA POINTNER**. Quan m'ha entregat els milers de negatius robats, gairebé ploro. Ho hem aconseguit.

Durant mesos, ens vam jugar la vida al laboratori per robar les proves dels crims nazis. Els valents nois del **KOMMANDO POSCHACHER** van treure els rodets amagats a la roba en sortir a la cantina.

Però el miracle va ser l'Anna. Aquesta veïna austríaca va acceptar el contraband i va amagar el paquet en un mur de pedra del seu jardí. Avui tinc les fotos amb mi, el món veurà la veritat d'aquest infern. Gràcies a ella, els nazis no podran mentir.

Final de 1943

LES FOTOGRAFIES AMAGADES

Cada fotografia que amaguem és un risc, però també és una prova. Si algun dia aquest lloc desapareix, les imatges explicaran la veritat.

NEGATIUS

Dimecres 22 de juliol
1936

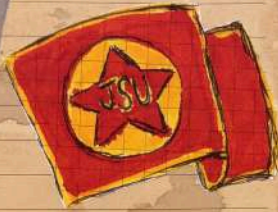
Aquí ha sortit el diari que deia que el cop d'estat a Barcelona ha estat totalment neutralitzat, fins i tot han capturat al general Goded. Tot i això, no hem vençut del tot als sublevats, en altres llocs d'Espanya estan triomfant i guanyant Terrerys. La tensió entre la població és al·lucinant, les ideologies estan molt radicalitzades i sovint s'afrenten amb violència. M'estic adonant que aquesta guerra només acaba de començar.

Jo vull seguir fent fotografies, però els pares tenen por de pr-me sortir al carrer. Sobretot el pare, qui no para de parlar sobre el tema. Igualment ja m'he fet unes quantes, de fotografies. No vull que aquest conflicteaturi el meu somni.

Dissabte 17
d'Octubre 1936

Aquí t'escribo per informar-te de que ara formo part de les Joventuts Socialistes Unificades. Sé que és una decisió molt arriscada, però crec que és el que hauria de fer, defensar els meus ideals. He llegit escrits de Karl Marx i hi ha moltes coses amb les quals estic d'acord, m'impresiona tot el que hem aconseguit els obrers soviètics, i sobretot; vull combatre el feixisme.

Dissabte 10 de juliol
1937

Hola, com estàs?
Aquí començaré a col·laborar al diari Juliol i estare' acompanyant articles de gran valor sobre les activitats de la joventut durant la guerra. Estic content de tenir aquesta gran responsabilitat.

Diumenge 8 d'Agost
1937

Estimat diari, aquest treball cada m'agrada més. Estic coneixent un munt de gent nova amb idees fascinants, és increïble! Fins i tot he tingut l'oportunitat de fer-li una fotografia a la Passianaria durant un seu discurs! El millor però és que he fet un gran amic, en Joaquim Lopez, és el millor company que hegi pogut tenir mai.

Però els escenaris que fotografiam podem arribar a ser molt tristos. La guerra no sembla que s'acabarà aviat i la gent pateix molt.

27 de gener de 1941 (arribada a Mauthausen)

Aquí hem arribat a Mauthausen.
Es pitjor que tot el que havia vist.
Ens han cret el som. Ara som pútrics.
La gent mor cada dia.
Treballs duríssims, cops, fam...
No sé si seguiré viu d'aquí

20 d'agost de 1941

Aquí he pensat una cosa insuperable.
Com que se fotografien, m'han enviat al laboratori del camp.

Aquí potser hem salvat.
Però el que veig és terrible

Els nazis fan fotos de tot:
execucions, morts, etc.

12 de febrer de 1943

Aquí hem decidit una cosa molt petita.
Amb altres presoners, robaron i amaguen fotografies.
Sabem que és molt difícil però si no ho fem, el món no
sabrà res del que passa.
Cada dia ens queixen moltíssim.
Vivim amb por constant.

3 de novembre 1944

La situació és desesperada
Molt més cada dia, però ensaltem la resistència.
Ens ajudem. Compartim menjar.
Passa molt en el pale.
El que va envair la fotografia... i ara això a veure
mantenint viu.

5 de maig de 1945

Aquí he decidit deixar el judex
He tret fotografies.
Els nazis no poden negar el que han fet.
Ara estic completament el que daio el pale.

20 de juny de 1945

Vinc a París.
Treballo com a fotògraf.
La vida continua, però no és fàcil.
Tinc molts malats.
El món parla de nous crims: americans, soviètics...
Sembla que la guerra no s'acaba mai del tot.

20 de maig de 1951

Citas Semanari:
Lunes: 4:30-6:30
Martes: 3:30-3:45
Miercoles: 7:30-
9:45
Jueves: 2-2:15
Viernes: cama
Sabado: 70:45-
77:45
Domingo: 8:70-8:30

Estic malalt.
Em sento dèbil.
He vist moltes coses.

2 de juliol de 1951

Sento que s'acaba el final.
No tinc por.
Només espere que al que vam fer sobreviui.
Que el món recordi.

ENTREVISTA

Montse Marco:

records i reflexions abans de la jubilació

- Recordes el teu primer dia a l'institut? Com va ser? Com et vas sentir?

Va ser l'1 de setembre de 2001 (o 2002). Ho recordo com una etapa molt estressant. Jo havia aprovat les oposicions de Química, però vaig acabar fent classes de Tecnologia. A més, en aquell moment, els meus fills bessons eren molt petits, i compaginar la preparació de les classes amb la vida familiar no era fàcil. Va ser una època intensa i exigent.

- Quan vas pensar: «Aquest és el meu lloc»?

En el moment que em van donar la plaça. Visc al barri, molt a prop de l'institut, i sempre l'he considerat un centre de referència dins de l'ensenyament de la zona.

- Què t'agrada més: ser professora de Tecnologia o ser directora?

Sempre m'ha agradat l'ensenyament. Més enllà del càrrec, el que més m'agrada és el contacte amb l'alumnat. Sé que hi ha directors que deixen de fer classes, però jo mai he volgut perdre aquest vincle. Per això sempre he intentat combinar les dues coses.

- Com has aconseguit compatibilitzar les classes amb la direcció del centre?

Amb molta organització. També és cert que, com a directora, faig menys hores de classe que un professor a jornada completa. Tot i així, és una tasca exigent i sovint estressant, perquè has d'estar pendent de moltes coses alhora.

- Quin és el millor record que t'emportes del centre?

Els alumnes. Després de tants anys, sento que cadascun d'ells s'emporta un trosset de mi, i jo també m'emporto un trosset de cadascun d'ells. És, sens dubte, el que més valoro de tota aquesta experiència.

- I què és el que menys trobaràs a faltar?

La voràgine constant. El ritme és molt intens i sempre hi ha moltes coses passant alhora. Ara podré viure aquesta etapa amb una mica més de calma.

- Hi ha algun alumne o alguna promoció que recordis especialment?

He tingut molts alumnes que recordo amb estima. De vegades me'ls trobo pel barri i m'expliquen què estan fent ara, on treballen o com els va la vida. És molt bonic veure com han crescut i com han trobat el seu camí.

- Si poguessis donar un consell a la Montse del primer dia, quin seria?

Potser li diria que no s'impliqués tant en tot. Amb els anys he après que no cal viure cada situació amb tanta intensitat. Probablement m'hauria estalviat alguns moments d'estrès.

- Ara que et jubiles, què faràs amb tot el temps lliure?

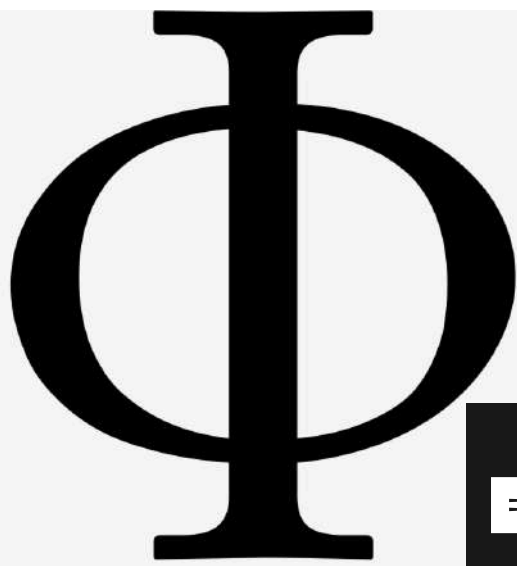
M'agradaria reprendre el francès a l'Escola Oficial d'Idiomes, una cosa que sempre he tingut pendent. També vull retornar a la meua família i, sobretot, al meu marit, tot el temps que els he robat durant aquests anys. Em ve de gust viatjar, anar al cinema, passar més temps amb la meua germana i gaudir d'aquelles petites coses per a les quals fins ara no sempre trobava temps.

- Per acabar, què t'emportes de tots aquests anys?

Moltes anècdotes i molt aprenentatge. Cada curs ha estat diferent, amb alumnes de realitats, cultures i necessitats diverses. Espero haver-los aportat alguna cosa positiva, però tinc clar que jo també he après molt d'ells. Tota aquesta experiència m'ha fet créixer com a persona.

Moltes gràcies per compartir amb nosaltres els teus records i la teva experiència

**Entrevista realitzada per:
Ainhoa Thista, Julia Denny i Africa Caro de 4t ESO.**

EL VALOR DE LES HUMANITATS

En una època com la nostra en que resulta evident l'impacte de la ciència i la tecnologia en la vida de les persones se sol parlar del declivi i la crisi de les disciplines humanístiques. Sembla ser que la filosofia, la història, la literatura, l'ètica, l'art, la política... perden importància en un món ja organitzat en funció de criteris econòmics i algorismes informàtics.

Reivindicar el valor de les humanitats és reivindicar la importància de l'esperit crític i creatiu de les persones i reclamar el paper fonamental que tenim nosaltres, els éssers humans a l'hora de crear, decidir i avaluar el que som i el que és el nostre món. De res serveix el progrés tècnic i científic si aquest no s'orienta a un veritable progrés humà.

Les disciplines humanístiques, per tant, son clau en la comprensió del que veritablement som els éssers humans i cal potenciar-les per tal de donar significat al nostre present i alhora donar sentit al nostre futur.

Amb aquest propòsit neix Íkaros; amb la idea donar visibilitat i valor a les humanitats i obrir un espai on els alumnes de l'Institut Icària puguin compartir les seves idees i treballs.

